Finlands Hippos rf
3.3.2022
Uppdaterad 1.1.2026

Bekräftat av livsmedelsverket

AVELSPROGRAM FÖR FINNHÄST

Förklaringar av de termer som används:

Stambok	*Tidigare basregister för hästar. Hästen ska anmälas för stamboksföring inom en månad efter födseln och stambokföras efter identifiering, senast i slutet av mars året efter födelseåret.*
Avelsvärdering	*Tidigare stamboksföring. I avelsvärderingen bedöms ston och hingstar som avelsdjur enligt deras avelsriktning och förs in i en avelskategori. Avelsvärderingen görs baserat på individens eller avkommornas prestationer.*
Identitetshandling	*Hästpass eller registreringsbevis som innehåller hästens identitetsuppgifter.*

INNEHÅLL

1 Finnhäst 5

2 Fastställande av rasstandard och avelsmål för finnhästen 5

3 Avelsprogrammets geografiska område 6

4 Identifiering av hästar och identitetshandling 7

5 Finnhästens stambok 7

6 Stambokföring 8

6.1 Förutsättningar för stambokföring 8

6.2 Travtävlingsrätt för en stamboksförd finnhäst 9

7 Insamling och användning av prestationsuppgifter 10

8 Avelsprogram för finnhäst 11

8.1 Grunderna i avelsvärderingen 12

8.1.1 Grunderna i individprövningen 12

8.1.1.1 Mätning och bedömning av konditionsklass 12

8.1.1.2 Bedömning av exteriör 13

8.1.1.3 Bruksprov och bedömning av rörelser och gångarter 13

8.1.1.4 Bedömning av lynne 14

8.1.1.5 Veterinärbesiktning av hingstar 14

8.1.2 Avkommeprövning 15

8.2 Travare (J) 15

8.2.1 Hingstar 16

8.2.2 Ston 16

Bruksprov 17

8.3 Ridhäst (R) 18

8.3.1 Hingstar 18

8.3.2 Ston 23

8.4 Småhäst (P) 26

8.4.2 Ston 31

8.5 Avelsriktning för arbets- och brukshästar (T) 34

8.5.1 Hingstar 35

8.5.2 Ston 36

8.5.3 Bruksprov 37

8.6 Avkommeprövning 43

8.6.1 Travarkategorin – premiering på grundval av avkomma 43

8.6.1.1 Hingstar 43

8.6.1.2 Ston 43

8.6.2 Ridhästkategorin – premiering på grundval av avkomma 44

8.6.2.1 Hingstar 44

8.6.2.2 Ston 44

8.6.3 Småhästkategorin – premiering på grundval av avkomma 45

8.6.3.1 Hingstar 46

8.6.3.2 Ston 46

8.6.4 Arbets- och brukshästkategorin – premiering på grundval av avkomma 47

8.6.4.1 Hingstar 47

8.6.4.2 Ston 47

8.7 ExteriörbesiktningExteriörbesiktning av stoet 47

8.8 Exteriör- och hälsokrav i samband med avelsvärdering 48

8.8.1 Drogtester 48

8.8.2 Testiklar 48

8.8.3 Tandfel 49

8.8.4 Hudsymtom 49
8.8.5 Beteendestörningar 49
8.8.6 Tillväxtstörningar i benstommen 49
8.8.7 Hovbroskförbening 50
8.8.8 Genetisk testning 50
9 Avelsbruk av hingst och sto 51
9.1 Betäckningslicens 51
9.2 Användning av döda eller kastrerade hingstars sperma 51
9.3 Spermasamlingsstationer och spermalager 51
9.4 Smittsamma sjukdomar 51
10 Embryoöverföring 52
11 Avelsnämnden och bedömningsnämnd på utställning 52
12 Uppförandekod 53

1 Finnhäst

Finlands Hippos rf är en avelsorganisation som godkänts i enlighet med Europeiska gemenskapens bestämmelser om hästuppfödning och som för en stambok för finnhästen.

Finlands Hippos hanterar tillsammans med de hästavelsförbund som fungerar som medlemsorganisation identifieringen av finnhästar, stamboksföring och anordnar visningar för avelsvärdering och avelsgodkännande av hästar.

Finnhästen är den enda ursprungliga hästrasen som föds upp i Finland. Finnhästen har fötts upp som renrasig sedan 1907. Finnhästen betjänar med sina mångsidiga egenskaper och sitt unika lynne flera grenar inom hästhobbyer och hästsporter och som en del av turism- och välfärdstjänster inom hästbranschen. Travsport är kvantitativt sett det som finnhästen mest används till.

I början baserade sig finnhästens avelsval på hästens utseende, men redan på 1920-talet övergick man till avelsval som baserade sig på bruksprov. Efter det här har man strävat efter god prestationsförmåga, lynne, rörelser och exteriör i aveln av finnhästar. År 1924 delades finnhästarna in i två olika typer, i en kraftigt byggd arbetshäst och en lättare byggd allmänhäst. Stamboken för allmänhästar avskaffades 1965 och en stambok för travhästar upprättades i dess ställe. Från och med 1971 har finnhästarna fötts upp i fyra avelskategorier: som travhäst, ridhäst, småhäst och arbetshäst. År 2021 ändrades finnhästens arbetsriktning till arbets- och brukshästar. Beskrivningen och kraven på arbets- och brukshästar utvidgades för att motsvara egenskaperna hos en mångsidig hobbyhäst. Arbets- och brukshästkategorin omfattar både hästar i den ursprungliga traditionella arbetskategorin och mångsidiga hobbyhästar för hela familjen.

2 Fastställande av rasstandard och avelsmål för finnhästen

Målet är att föda upp mångsidiga hästar enligt rasdefinitionen som är prestationsdugliga, lätta att hantera, hållbara och friska och har goda rörelser. Avelsmålen för rasen tar hänsyn till både rasens utveckling och bevarande av vitalitet. Finnhästen avlas som renavel till travare, ridhäst, småhäst och arbets- och brukshäst.

Finnhästen är medelstor, har en välproportionerad exteriör och god hållning. Kroppen är rund och muskulös. Den har en tydlig könskaraktär. Rörelserna är regelbundna och har bra mekanik. Finnhästen är till sitt lynne samarbetsvillig, energisk, funktionell och medgörlig. Finnhästen har en mångsidig och uthållig prestationsförmåga.

Travare:
Enligt avelsmålet är finnhästen som travare atletisk, muskulös och prestationsduglig. Finnhästen som travare har ett välproportionerat huvud och högt ansatt hals. Kroppen är rund och har en stark länd och bakdel. Finnhästen som travare är uthållig och den har en förmåga att trava snabbt. Finnhästen som

travare har rörelser som är rytmiska och regelbundna. Till sitt lynne är den segerhungrig och framåtsträvande.

Ridhäst:
Enligt avelsmålet är ridhästen atletisk och prestationsduglig. Den har ett välproportionerat huvud och högt ansatt hals och lång nacke, stark överlinje, rund kropp och en stark länd och bakre del. Ridhästens gångarter är taktmässiga, elastiska och vägvinnande. Hästen har förmågan att förkorta och förlänga steget i alla gångarter när den blir riden. Vid hoppning har hästen bra kapacitet och hoppteknik, och den är modig men försiktig. Finnhästen i ridhästkategorin har en medfödd förmåga att bära sig i en bra balans och till sitt lynne är den framåtsträvande och samarbetsvillig.

Småhäst:
Enligt avelsmålet är småhästen liten och välproportionerad i alla avseenden. Höjden på manken och länden på en småhäst är 148 cm eller mindre. Den har ett välproportionerat huvud och högt ansatt hals och lång nacke, stark överlinje, rund kropp och en stark länd och bakre del. Småhästens gångarter är taktmässiga, elastiska och vägvinnande. Hästen har förmågan att förkorta och förlänga steget i alla gångarter när den blir riden och körd. Hästen har en medfödd förmåga att bära sig i god balans. Den är mångsidig och högpresterande. Till sitt lynne är den framåtsträvande, tjänstvillig och ödmjuk.

Arbets- och brukshäst:
Enligt avelsmålet är en arbets- och brukshäst både till sitt lynne och sin exteriör lämplig för det syfte den används för. Användningssyftet framgår av bruksprovet i avelsvärderingen. Den individ som godkänns på basis av draglags- och körbarhetsprov för arbets- och brukshästar är robust. Den har en lång kropp och lågställd djup bål, en stupande bog och bra lokläge. En sådan häst har dessutom en bred bringa, en bred och kraftig länd och en kraftig bakdel. Rörelserna är regelbundna och vägvinnande och till sitt lynne är den ihärdig, tjänstvillig, modig och lugn.

En häst som godkänns enligt bruksprovet för arbets- och brukshästar har en välproportionerad exteriör och en kraftig länd och bakdel. En häst som godkänns till brukshäst enligt ett bruksprov är till sitt lynne ödmjuk, tjänstvillig, modig och jämn.

3 Avelsprogrammets geografiska område

Finnhästar som föds inom verksamhetsområdet kan införas i stamboken för finnhästen om uppfödaren så begär, förutsatt att de uppfyller stambokens krav. Dessutom kan avelsvärderingar för stamboken för finnhästen ordnas i verksamhetsområdet. Verksamhetsområdet för avelsprogrammet för finnhästen omfattar Finland, Sverige, Frankrike, Tyskland, Norge, Nederländerna, Lettland och Estland.

4 Identifiering av hästar och identitetshandling

Avels- och tävlingsbruk av finnhästar förutsätter ett tillförlitligt register där hästens härstamning har verifierats och identifikationsuppgifterna samt ägande- och besittningsrätten kontrollerats. Identitetshandlingen (hästpass) föreskrivs i en förordning från Europeiska kommissionen.

Ett föl får ett hästpass med de uppgifter som lämnas senast ett år efter födseln. Om de inlämnade uppgifterna inte är tillräckliga för att uppfylla kraven i punkt 6 angående stamboksföring utfärdas fölet en identitetshandling för andra än registrerade hästdjur. Om fölet inte har identifierats inom ett år efter födseln utfärdas det ett duplikat av identitetshandlingen.

Fölets födsel ska meddelas inom en månad från födelsedatumet. Om anmälan lämnas in senare debiteras en förhöjd registreringsavgift.

Fölet identifieras för utfärdandet av hästpasset. För identifieringen av fölet svarar personer som auktoriserats av Finlands Hippos. Identifieringsuppgifter har delegerats till hästavelsförbund i enlighet med samarbetsavtal. Kontaktuppgifter för identifierare finns på adressen www.hevosjalostusliitot.fi.

Identitetshandlingen måste alltid åtfölja hästen. Finlands Hippos beviljar ett duplikat i stället för en identitetshandling som förkommit eller förstörts, om en tillförlitlig förklaring för att den ursprungliga handlingen förekommit har tillhandahållits och identitetshandlingen har ogiltigförklarats. Att identitetshandlingen förnyas medför i enlighet med kommissionens förordning ett slaktförbud för hästen.

5 Finnhästens stambok

Finnhästens stambok är en sluten stambok där endast individer som härstammar från renrasiga finnhästar införs. Stamboken består av ett huvudavsnitt som är indelat i en grundstambok och en riksstambok. Renrasiga finnhästar införs i huvudavsnittet i stamboken för finnhästar. Närmare definitioner av villkoren för införande i stamboken finns i kapitel 6 i hästavelsföreskrifterna för finnhästen.

Rätten att delta i travtävlingar och rätten till avelssubventioner för individer införda i stamboken för finnhästen fastställs i punkt 6.2.

Grundstambok
Alla renrasiga finnhästar som uppfyller kraven för införande i stamboken i avsnitt 6 får föras in grundstamboken för finnhästar.

Avelskategori
I riksstambokens avelskategori för finnhästen kan på grundval av avelsvärdering införas hästar som är införda i grundstamboken. Hästar förs in i avelskategorin på grundval av deras prestationer och hälsoegenskaper. Mer detaljerade förutsättningar finns i kapitel 8 i hästavelsföreskrifterna för finnhästen.

Avelskategorin i stamboken för finnhästen består av fyra avelsriktningar: travare, ridhästar, småhästar, arbets- och brukshästar.

6 Stambokföring

Stamboken för finnhästen ger en tillförlitlig grund för avels- och tävlingsverksamhet och tryggar även uppfödarnas och hästägarnas rättigheter.

Individen som ska föras in i stamboken för finnhästen ska uppfylla kraven i lagstiftningen om identifiering i enlighet med avsnitt 4 och kriterierna för stambokföring som anges i punkt 6.1. En individ till vilken har utfärdats en identitetshandling för andra än registrerade hästdjur kan senare införas i stamboken baserat på ras- eller härstamningsuppgifter, förutsatt att den uppfyller kraven för stambokföring.

Hästarnas identifieringsuppgifter och stamtavla lagras i en databas som upprätthålls av Finlands Hippos. Hästar införs i stamboken med ett unikt UELN-nummer.

Finlands Hippos är inte ansvarigt för andra parters misstag i identifieringen av eller stamtavlan för hästar som förts in i stamboken.

6.1 Förutsättningar för stambokföring

I stamboken för finnhästen kan efter ansökan införas individer,

- som härstammar från föräldrar införda i grundstamboken för finnhästen, och
- som har identifieras i enlighet med stambokens regler (avsnitt 4), och
- vars härstamning har fastställts, och
- vars fars hingstlicens har lösts in för betäckningsåret, och
- för vilka födelseintyg har lösts ut från hingstinnehavaren

Anmälan av betäckning och fölning

Betäckningar av finnhästar ska registreras senast den 15 september det år som betäckningen ägde rum. Det är möjligt att anmäla en betäckning efter det att den årliga betäckningslicensen aktiverats för hingsten. För behandling av betäckningar som anmäls senare uppbärs en avgift. Om hingsthållaren inte har aktiverat betäckningslicensen är det möjligt att göra detta i samband med att fölet registreras.

En finnhästs föl ska anmälas för stambokföring inom en månad efter sin födelsedag. Om anmälan lämnas in senare debiteras en förhöjd registreringsavgift. Som fölets uppfödare anges stoets ägare vid tidpunkten för fölningen eller den aktör för vilken besittningsrätt till stoet har angetts i uppfödarregistret vid tidpunkten för fölningen. Överlåtelse av besittningsrätt i uppfödarregistret görs inte efter det att fölet har fötts.

Föl som fötts utomlands

Om en finnhäst föds utomlands ska den föras in i stamboken som upprätthålls av Finlands Hippos i enlighet med kraven i stamboken. Om ett föl identifieras för utfärdande av hästpass utomlands, kan det föras in i stamboken för finnhästar utan rätt till att delta i travtävlingar. Identifiering som äger rum utomlands måste avtalas separat med Finlands Hippos. Rätt att delta i travtävlingar kan beviljas ett föl som är fött utomlands enligt det som anges i punkt 6.2.

Härstamningsverifiering

Härstamningen för en individ som ska föras in i stamboken ska vara bekräftad genom DNA-analys på både fädernet och mödernet. Personer auktoriserade av Finlands Hippos har rätt att ta DNA-prov för härstamningsverifiering. För härstamningsverifieringen uppbärs en fast avgift. Ett DNA-prov som tagits för en härstamningsverifiering kan användas för forskningsändamål med Finlands Hippos tillstånd.

Namngivning av föl

Namn som är olämpliga, föranleder förväxling med redan stamboksförda namn, eller är officiellt skyddade uppfödarnamn förs inte in i stamboken. Mer detaljerade krav i fråga om namngivande av en finnhäst finns specificerade i Finlands Hippos namnregler. Om inte ett godtagbart namnförslag ges åt hästen har Finlands Hippos rätt att namnge hästen. Namnet på en stamboksförd häst kan ändras med uppfödarens samtycke innan hästen deltagit för första gången i något evenemang som ordnas eller övervakas av Finlands Hippos.

6.2 Travtävlingsrätt för en stamboksförd finnhäst

En finnhäst som är införd i stamboken kan införas i Finlands Hippos tävlingsregister, om individen har travtävlingsrätt.

Travtävlingsrätt kan sökas för ett föl,

- som uppfyller kraven i stamboken för finnhästen i enlighet med punkt 6.1, och
- vars far är införd i stambokens avelskategori vid tidpunkten för stoets betäckning, och
- vars födelseintyg har lösts ut från hingsthållaren senast den sista dagen i december det år fölet är fött och
- som har identifierats/vars identitet har fastställts i Finland senast den sista mars året efter födelseåret

Genom undantag från ovanstående beviljas travtävlingsrätt även till sådana avkommor till hingstar som inte är införda i stambokens riksstambok (= icke avelsvärderad) som har fötts av ett sto som tillhört ifrågavarande hingsts ägare från tidpunkten för betäckningen fram till fölningen. Hingstens ägare och stoets ägare måste vara samma person eller samma personer. Hingsten och stoet ska vara i samma persons eller sammanslutnings eller samma personers ägo och besittning i alla register från tidpunkten för betäckning till tidpunkten för fölning. Äganderätten till hästarna ska vara densamma till 100 procent. Som samma ägare betraktas även familjemedlemmar i följande fall: makar, sambopar som bor i samma hushåll, föräldrars och barns samägande samt minderåriga syskons samägande. Familjebandet måste kunna bestyrkas.

Ett finnhästföl som föds utomlands ska märkas i födelselandet med ett mikrochip med ifrågavarande lands landskod och en identifieringsblankett ska ifyllas för hästen. En identifiering som äger rum i utlandet måste avtalas separat med Finlands Hippos. I utlandet utförs mikrochipmärkningen av en auktoriserad aktör i ifrågavarande land och denne fyller i identifieringsblanketten. Identifieringsblanketten skickas till Finlands Hippos som sedan skapar en identitetshandling för hästen baserat på informationen. För att föras in i travtävlingsregistret för finnhästar måste hästen tas till Finland senast den sista december det år den är född. Identiteten på en häst ska fastställas och ett DNA-prov för härstamningsverifiering ska tas i Finland senast den sista mars året efter födelseåret. Om fölet inte hämtas till Finland före födelseårets slut och dess identitet inte fastställs senast den sista mars året efter födelseåret, beviljas inte hästen travtävlingsrätt.

Uppfödaren ansöker om travtävlingsrätt för sitt föl i samband med stambokföringen och förbinder sig samtidigt att följa avelsreglerna för finnhästar och Finlands Hippos travtävlingsregler, som finns på adressen www.hippos.fi. Om en uppfödare inte ansöker om travtävlingsrätt för fölet i samband med stambokföringen, eller om hästens ägare avlägsnar hästens travtävlingsrätt efter stambokföringen, kan travtävlingsrätt inte ansökas om i efterhand.

Avkommorna till de 120 första betäckta stona i en finnhästhingsts betäckningsredovisning (språngrulla) är berättigade till travtävlingsrätt med beaktande av alla befruktningsmetoder. Avkommor till ston som betäckts efter de 120 första betäckningarna är inte berättigade till travtävlingsrätt, oavsett hur många föl som fötts av de första 120 betäckta stona. Från och med år 2022 är avkommorna till de 100 första betäckta stona i en finnhästhingsts betäckningsredovisning (språngrulla) på motsvarande sätt berättigade till travtävlingsrätt med beaktande av alla befruktningsmetoder.

7 Insamling och användning av prestationsuppgifter

I avelsvärderingen används information om hästarnas egenskaper som samlats in vid avelsvärderingstillfällen ordnade av Finlands Hippos. Uppgifter om hästarnas tävlingsresultat och avkommor finns tillgängliga i Finlands Hippos databas och i andra inhemska tävlingsdatabaser.

I Finland används dessutom BLUP-avelsindexet som för finnhästar beräknas på grundval av resultaten i travtävlingar. Indexet beskriver hästars ärftliga nivå. BLUP-indexets namn kommer från orden Best Linear Unbiased Prediction, dvs. bästa linjära prognos utan skattningsfel.

Vid beräkningen av indexen beaktas all tillgänglig information om hästens härstamning, prestationer och avkommor. Dessutom tas i beräkningen också hänsyn till miljöfaktorer som i studier har bekräftats ha en inverkan på resultaten. De miljöfaktorer som beaktas vid beräkningen av indexen är kön, ålder, kusk, startbana och startsätt samt individuell start.

Det finska BLUP-indexet består av delindex som utgör det totala indexet. I det totala indexet är vikterna 40 % tidsskillnad, 25 % vinstbelopp, 25 % starter och 10 % årets bästa tid.

Utöver indexen har i resultatet indikerats en bedömningssäkerhet. Bedömningssäkerheten beskriver hur tillförlitligt prognosen återspeglar hästens faktiska avelsvärde. Högsta möjliga bedömningssäkerhet är 1, dvs. 100 %. Bedömningssäkerheten påverkas av antalet resultat, såväl hästens egna som avkommornas.

8 Avelsprogram för finnhäst

En häst som är registrerad i stamboken för finnhästar kan överföras till riksstamboken om den uppfyller de fastställda kraven. Prestationsförmågan och andra egenskaper hos en häst som ska föras in i riksstamboken bedöms vid ett avelsvärderingstillfälle. Om hästen uppfyller de uppsatta kraven kan den accepteras i avelsvärderingen. Om hästen uppfyller kraven för premiering kan den belönas i avelsvärderingen.

Ett sto eller en hingst kan antecknas i den avelsriktning vars krav den uppfyller. När en häst registreras i en avelskategori får den en bokstav enligt avelsriktningen i sina uppgifter: J – travare, R – ridhäst, P – småhäst och T – arbets- och brukshäst. Dessutom skiljs de individer som ska bedömas för arbets- och brukshästkategorin enligt metoden för bruksprov i T - arbets- och brukshästkategorin med dragprov, Ta - arbets- och brukshästkategorin med körprov och Tk - arbets- och brukshästkategorin med ett bruksprov, antingen ridande eller körande.

Grunderna i avelsvärderingen

Hästens avelsvärde bedöms på grundval av en individprövning och av avkommornas resultat. Avelsvärderingen äger rum på en utställning på grundval av en individs prestationer eller ett stos avkommors resultat. Baserat på en individuell värdering kan en häst som är införd i avelskategorin eller ett sto, som har genomgått en exteriörbedömning, senare belönas på grundval av sin avkomma.

Avelsvärderingens allmänna krav

Minst fyra år gamla hästar som är registrerade i stamboken för finnhästar har rätt att delta i en avelsvärdering.

Ett sto som har bekräftats vara dräktigt till följd av en betäckning som ägt rum minst 120 dygn tidigare, som nedkommit med ett levande föl högst 150 dygn tidigare, eller om fölet dött högst 90 dygn tidigare, om dräktigheten varat i minst 120 dygn, har inte rätt att delta i avelsvärderingen. Ett sto som värderas med avkommeprövning eller enligt exteriör kan ändå avelsvärderas utan att beakta ovannämnda tidsfrister.

Godkännande av en häst förutsätter att hästen i fråga om sina resultat, sitt lynne, sina rörelser, sin exteriör och hälsa är lämplig som avelshäst. För att bekämpa ärftliga defekter och sjukdomar måste hästen uppfylla de krav i fråga om exteriör och hälsa som har fastställts. Dessutom är en förutsättning för att en häst ska godkännas att hästen får minst 5 poäng för varje bedömningspunkt i exteriörbedömningen och uppfyller de prestationskrav som fastställs enligt avelsriktningen i fråga. Om en hästs poäng är 5 eller 5,5 eller flera 6 eller 6,5 kan den införas i en lägre avelsvärdesklass än vad prestationen förutsätter. På grundval av försvagade egenskaper vad gäller exteriör eller hälsa kan hästen ges ett lägre omdöme eller inget omdöme alls i enlighet med punkt 8.8.

I avelsvärderingen för hingstar värderas hästens härstamning, prestationer, hälsotillstånd, lynne, rörelser och exteriör. I avelsvärderingen för ston värderas hästens prestationer, allmänna hälsotillstånd, lynne, rörelser och exteriör.

Välmående som avelsvärderingens utgångspunkt

Grunden i ett avelsvärderingstillfälle är hästarnas välmående (djurskyddslagen). En sjuk häst har inte rätt att delta i en avelsvärdering. Vid avelsvärderingstillfället kan en veterinär eller styrelsens ordförande avbryta en hästs prestationer på grundval av hästens välmående. Om avkommor till en häst införd i riksstamboken konstateras ha en skadlig ärftlig defekt eller sjukdom kan Finlands Hippos avelsnämnd ta en häst ur avelsbruk (punkt 8.8). I vissa fall kan en hingst baserat på avkommeprövning eller genetiska tester konstateras vara fri från den gen som orsakar den ärftliga defekten.

8.1 Grunderna i avelsvärderingen

8.1.1 Grunderna i individprövningen

Avelsvärderingen inkluderar följande delar:

- mätning
- granskning av hästens exteriör
- bruksprov enligt avelsriktning
- bedömning av lynne

och för hingstar en veterinärkontroll och uttalandegruppens analys av hingstens släkt och prestationer.

Individprövningen av finnhästhingstar inkluderar en skriftlig släktforskning som utförs av finnhästarnas uttalandegrupp och i släktforskningen beaktas särskilt släktens genetiska mångfald, och ett skriftligt uttalande om hingstens tävlingskarriär. Släktforskningen påverkar inte införingen av hingsten i avelskategorin.

En häst som godkänts eller underkänts i en avelsvärdering kan avelsvärderas på nytt. Det finns ingen gräns för antalet avelsvärderingar. Vid ett avelsvärderingstillfälle kan en häst presenteras endast för en avelskategori per gång med ett bruksprov.

Betygsskalan för poäng som ges för hästens lynne, bruksprov, exteriör och hälsotillstånd är från 4 till 10. Halva poäng kan användas i värderingen. I bedömningen motsvarar 10 berömvärt, 9 mycket bra, 8 bra, 7 ganska bra, 6 acceptabelt, 5 försvarligt och 4 mycket svagt.

8.1.1.1 Mätning och bedömning av konditionsklass

I avelsvärderingen tas följande mått på hästen: mankhöjd, ländhöjd, kroppens längd, bröstbredd, bröstomfång och skenbensomfång. Dessutom mäts bredden på länden från övriga hästar än travare. Hästens bett inspekteras också. Stona kontrolleras för hand för eventuella förbeningar av hovbrosket och att benen är i skick. I T-kategorin bestäms den uppskattade vikten för en häst som testas med dragprov.

Vid avelsvärderingen måste hästen visas utan skor som har sulor eller som täcker hovbotten. Från höjdmätningens resultat dras broddar och skor av enligt mätning.

För alla hästar som avelsvärderas bestäms en konditionsklass med en poängskala från ett till fem (1-5) baserat på fettlagret ovanpå revbenen enligt följande: 1 = mycket smal, 2 = smal, 3 = normal, 4 = ganska fet och 5 = fet. Man kan dessutom använda tecknen + eller - för att precisera.

8.1.1.2 Bedömning av exteriör

I bedömningen av hästens exteriör bedöms typer (kvalitetstyp, rastyp och könskaraktär), kropp, benställning och regelbundenhet i rörelserna, benens hälsa och uthållighet samt hovarna. Exteriörpoäng ges från fyra till tio (4–10).

Ett skriftligt uttalande ges om egenskaperna i fråga om exteriör och dessutom poängsätts specifikt angivna delar. Hingstar poängsätts för kvalitetstyp, kropp, benställning och regelbundenhet i rörelserna, benens hälsa och hovarna. Ston poängsätts för kvalitetstyp, kropp, benställning och regelbundenhet i rörelserna samt hovarna.

Vid bedömningen av rörelsernas regelbundenhet ska hänsyn tas till sådana felaktigheter som minskar hästens bruksvärde, såsom att stegen är inåt- eller utåtvända, korta steg där bakhovarna slår i varandra och trånghet i rörelserna.

8.1.1.3 Bruksprov och bedömning av rörelser och gångarter

I avelsvärderingen ska hästen som genomgår en individprövning klara av bruksproven enligt avelskategori. Genomförandet av bruksproven beskrivs enligt avelskategorier nedan. En hingst kan befrias från bruksprovet av mycket vägande skäl på grundval av ett veterinärintyg, förutsatt att den har tävlingsprestationer som berättigar till avelsvärdeklasser.

Av hästens rörelser bedöms skritt och trav i alla avelskategorier. För ridhästar och småhästar bedöms också galopp. Vid bedömning av rörelser fästs uppmärksamhet vid hästens rörelsemekanik och rörelsekontroll, och för travare också travtillförlitlighet. Rörelserna bedöms både verbalt och med poäng från fyra till tio (4–10). Gångrörelserna för J-kategorins finnhästar bedöms endast i ord. För en arbetshäst och brukshäst, som bedöms enligt ett bruksprov, bedöms rörelserna endast i ord.

Travare (J)

J-kategorins hingstar och ston utför ett körprov. För ston som bedöms på grundval av sina avkommor är körprovet frivilligt.

Ridhäst (R)

En häst som bedöms som ridhäst ska utföra ridproven som består av gångartsprov, hinderprov och provridning godkänt. Ett sto kan också godkännas för R-kategorin med enbart ett ridbarhetsprov. För ston som bedöms på grundval av sina avkommor är rid- och ridbarhetsprovet frivilligt.

Småhäst (P)

En häst som bedöms som småhäst ska utföra antingen ett ridbarhets- eller ridprov godkänt. Ridprovet består av ett gångartsprov, en provridning och hingstarna har dessutom ett hinderprov. För ston som bedöms på grundval av sina avkommor är körbarhets- och ridbarhetsprovet frivilligt.

Avelsriktning för arbets- och brukshästar (T)
En arbets- och brukshäst kan bedömas genom ett dragprov, ett körbarhetsprov eller ett bruksprov. Bruksprovet kan utföras antingen genom att köra eller rida hästen. För ston som bedöms på grundval av sina avkommor är drag-, körbarhets- bruksprovet frivilligt.

8.1.1.4 Bedömning av lynne

För att bedöma lynnet observerar nämndens medlemmar hästen under hela avelsvärderingstillfället. Hästens lynne bedöms både verbalt och med poäng från fyra till tio (4–10). För en häst, som bedöms enligt ett bruksprov för arbets- och brukshästar, bedöms lynnet endast verbalt. Ilska, rastlöshet och känslighet kan göra att hästen underkänns. Hästen underkänns om den på grund av sitt lynne inte kan bedömas. Exteriörvärderingsnämnden, de personer som mottar bruksprov, mätningsmännen och för hingstar, veterinären, ger var och en karaktärspoäng och av de här bildas det totala poängantalet för hästens lynne i avelsvärderingen. I det totala poängantalet för lynnet betonas hästens lynne i samband med prestationstestet.

8.1.1.5 Veterinärbesiktning av hingstar

I samband med anmälan till visningen fyller ägaren eller innehavaren till hingsten som avelsvärderas i och skriver under anmälan, i vilken redogörs för de operationer som utförts på hingsten samt för eventuella sjukdomar eller beteendestörningar. De anmälda punkterna kan inkluderas i omdömet om hingsten. När hingsten anmäls samtycker ägaren eller innehavaren samtidigt till att veterinären som behandlat hingsten på begäran kan lämna information om medicinering och vård av sjukdomar och skador som beaktas i avelsvärderingen till Finlands Hippos.

I undersökningen av en hingst fästs uppmärksamhet vid hästens allmäntillstånd och beteende. I synnerhet undersöks hälsotillståndet vad gäller rörelseorganen, könsorganen, huden och tänderna. Hingsten sövs inte ner för kontrollen. Det neurologiska tillståndet beaktas också. Vid behov kan ytterligare undersökningar föreskrivas för hästen, till exempel endoskopi, en rektal- eller ögonundersökning.

Veterinärbesiktning omfattar kontroll av både det allmänna och det ortopediska hälsotillståndet. Samtidigt kontrolleras hästens rörelser på ett rakt spår på ett hårt underlag i skritt och trav och dessutom rörelserna för hästar i R- och P-kategorin longerade på stor volt på mjukt underlag. Veterinären ger en skriftlig bedömning av hingstens hälsotillstånd och poängsätter benens hälsa på en skala från 4–10.

Röntgenbilder tas av hingstens ben för att kartlägga genetiska tillväxtstörningar och andra fynd. I samband med röntgen inspekteras även hingstens tänder och bett . För en hingst som bedöms enligt dragprov i arbetskategorin kan vikten bestämmas genom att väga hingsten på en våg i samband med en veterinärbesiktning, och då används det resultat som fås som hingstens vikt i dragprovet.

Undersökningarna måste genomföras inom den tidsfrist som Finlands Hippos har fastställt. Finlands Hippos visningsveterinär ger ett uttalande om röntgenbilderna. Röntgenutlåtandet och utlåtandet om granskningen av munnen och tänderna ska bifogas avelsvärderingsrapporten.

Veterinärbesiktningen av de hingstar som ska bedömas i samband med sto- och fölutställningar som särskilt utsetts genom bruksprov för arbets- och brukskategorin utförs före avelsvärderingstillfället av en veterinär som valts av ägaren och ägaren står för kostnaderna. Samma veterinär utför en veterinärbesiktning, röntgenavbildning och en granskning av munnen. Besiktningsblanketten som veterinären fyllt i returneras till Hippos i samband med röntgenbilderna och blanketten för munundersökningen före den sista anmälningsdagen till visningen. Kraven för en veterinärbesiktning motsvarar kraven för en besiktning på en hingstvisning, men besiktningen innehåller dessutom besiktningsveterinärens verbala beskrivning av hingstens lynne vid undersökningstillfället. Finlands Hippos veterinär poängsätter benens hälsa på en skala från 4 till 10 baserat på röntgenbilder och en besiktningsblankett.

Mer detaljerade definitioner av exteriör- och hälsorelaterade egenskaper i avelsvärderingen finns i punkt 6.8.

8.1.2 Avkommeprövning

Tävlings- och avelsvärderingsresultaten för hingstar och ston som är införda i riksstamboken och avkommor till exteriörbedömda ston, granskas årligen för avkommeprövningens del.

En avkommeprövad hingst ska vara införd i riksstamboken på grundval av individprövning. I avelsvärderingen kan ett sto införas i riksstamboken direkt på grundval av resultaten från dess avkommor. Baserat på resultaten av avkommor kan det exteriörbedömda stoet överföras till riksstamboken. Ett sto om införts i riksstamboken på grundval av en individprövning kan senare överföras till riksstambokens avelskategori på grundval av sina avkommors resultat.

Hingsten eller stoet behöver inte själv vara godkänt i avelsvärderingen för samma riktning som avkommeprövningen görs för. Hästar som har klarat bruksprovet belönas inte i en individprövning, men de kan belönas senare i en avkommeprövning.

Mer detaljerade allmänna definitioner som är specifika enligt avelskategori finns i punkt 8.6.

8.2 Travare (J)

En hingst eller ett sto som ska godkännas i travarkategorin måste ha uppnått de travtävlingsresultat som krävs, och den ska genomföra ett körprov. En hingst eller ett sto kan bedömas i en avelsvärdering baserat på dess travtävlingsresultat och övriga egenskaper med ett I-, II- eller III-pris, eller godkännas utan pris.

Ston i kategorin för travare kan bedömas på basis av föregående års resultat i de värderingstillfällen som hålls före 30.6.

8.2.1 Hingstar

Godkännande

En hingst kan ges ett avelsvärde i J-kategorin när hingsten i en travtävling uppnått en godkänd tid på ett lopp om minst 1 600 m, som beräknat per kilometer är

vid 4 års ålder	1.33,0 eller bättre och en vinstsumma som är minst 3500 euro
vid 5 års ålder	1.31,0 eller bättre och en vinstsumma som är minst 7000 euro
vid över 5 års ålder	1.28,0 eller bättre och en vinstsumma som är minst 14 000 euro

Premiering

En hingst som har avelsvärderats kan belönas om hingsten inte konstateras ha allvarliga exteriör- och hälsomässiga brister och hingsten har uppnått följande prestationsnivå:

I pris	ett rekord på 1,22,0 eller en vinstsumma på 40 000 euro vid 4 års ålder, 60 000 euro vid 5 års ålder och 100 000 euro vid 6 års ålder och äldre.
II pris	ett rekord på 1,24,0 eller en vinstsumma på 20 000 euro vid 4 års ålder, 30 000 euro vid 5 års ålder och 50 000 euro vid 6 års ålder och äldre.
III pris	ett rekord på 1,25,0 eller en vinstsumma på 15 000 euro vid 4 års ålder, 20 000 euro vid 5 års ålder och 30 000 euro vid 6 års ålder och äldre.

En hingst som är 6 år och äldre måste uppfylla både rekord- och vinstbeloppskrav.

Hingstar i kategorin för travare kan bedömas på basis av föregående års resultat i de värderingstillfällen som hållits före den 30 april.

8.2.2 Ston

Godkännande

Ett sto kan godkännas i en avelsvärdering i kategorin J när stoet har i travtävlingar minst
på en 1600 meter lång sträcka nått en godkänd tid, som räknat per kilometer är

vid 4 års ålder	1.45,0 eller bättre
vid 5 års ålder	1.43,0 eller bättre
vid över 5 års ålder	1.40,0 eller bättre

Premiering

vid 4 års ålder

I pris	rekord 1.30,0 eller bättre
II pris	1.33,0 eller bättre
III pris	1.36,0 eller bättre

vid 5 års ålder

I pris	rekord 1.28,0 eller bättre
II pris	1.31,0 eller bättre
III pris	1.34,0 eller bättre

vid över 5 års ålder

I pris	rekord 1.25,0 eller bättre
II pris	1.28,0 eller bättre
III pris	1.31,0 eller bättre

Bruksprov

Körprov

I J-kategorin utför en häst som genomgår en individprövning ett körprov, som utförs av två kördomare från nämnden. Kördomarna bedömer hästens lynne och travrörelsernas mekanik på en skala mellan 4 och 10. Halva poäng kan användas. I bedömningen av travrörelserna ligger huvudtyngden på snabb trav. I körprovet bedöms också rörelsernas regelbundenhet, vilket beaktas vid den övergripande bedömningen av

benställningar och rörelsernas regelbundenhet. Procenten med galoppinslag under en hästs tävlingskarriär påverkar rörelsepoängen. Lynnet och rörelserna beskrivs också i ord.

Hästen måste vara korrekt förspänd enligt Finlands Hippos travtävlingsregler. Körprovet kan utföras antingen med en tränings- eller tävlingsvagn, men så att bakbenens rörelser kan ses.

Hingsten kan undantagsvis befrias från körprovet på grund av tungt vägande hälsoskäl. Hingstens representant måste meddela om detta i samband med anmälan till hingstutställningen och uppvisa ett veterinärintyg.

Brukspoäng:

Travrörelser	4–10 poäng
Lynne	4–10 poäng

8.3 Ridhäst (R)

En hingst som godkänns i ridhästkategorin måste klara ett godkänt bruksprov, som inkluderar ett gångartsprov, hinderprov och en testridning. En hingst kan bedömas i en avelsvärdering baserat på dess prestations- och exteriörpoäng eller tävlingsresultat med ett I-, II- eller III-pris, eller godkännas utan pris.

I ridhästkategorin måste stoet klara rid- eller ridbarhetsprovet godkänt. I ridprovet ingår ett gångartsprov, hinderprov och en testridning. Ridbarhetsprovet inkluderar en bedömning av gångarterna som presenteras av både en egen ryttare och en testryttare och med en testridning. Ett sto som bedöms enligt ett ridprov kan bedömas i en avelsvärdering baserat på dess prestations- och exteriörpoäng eller tävlingsresultat med ett I-, II- eller III-pris, eller godkännas utan pris. Baserat på ridbarhetsprovet kan stoet godkännas i avelsvärderingen, men det kan endast ges ett pris på grundval av tävlingsresultat.

8.3.1 Hingstar

Godkännande

En hingst kan godkännas i avelsvärderingen i kategorin för ridhästar om den utför de ridprov som har godkänts vid avelsvärderingstillfället. För att bli godkänd måste hingsten få minst 5 poäng för varje bedömningspunkt och de totala exteriörpoängen ska vara minst 30.

Tävlingsresultat som krävs för att delta i avelsvärderingen

En hingst som är 5 år och äldre måste ha uppnått de uppsatta tävlingsresultaten för att kunna delta i avelsvärderingen. Tävlingsresultaten fastställs enligt åldersklasser. Resultaten måste ha uppnåtts innan anmälan till avelsvärderingen. Resultaten ska lämnas in i samband med anmälningen.

En 5 år gammal hingst måste ha uppnått minst ett godkänt resultat i en officiell hinder-, dressyr-, körsportstävling eller fälttävlan. För en hingst som avelsvärderas samma vår som den fyller 5 år godkänns också ett godkänt resultat i en kvalitetsbedömningsfinal för finnhästar.

Som 6-åring ska en hingst ha uppnått minst ett av följande tävlingsresultat i tävlingar på minst klubbnivå.

Banhoppning:	90 cm högst 4 felpoäng på grundbanan
Dressyr:	lätt B resultat på 60 %
Fälttävlan:	ett godkänt totalresultat 80 cm klassen och på hindren dessutom högst 8 hinderfel och terränghinderprovet utan hinderfel
Körsport:	ett godkänt helhetsresultat i körsportens lätta klass och i dressyrprovet ett resultat på minst 60 %

En placering i kvalitetsbedömningsfinalen vid 5 års ålder

En 7 år gammal eller äldre hingst måste ha uppnått minst ett av följande resultat i tävlingar på minst klubbnibå:

Banhoppning:	100 cm högst 4 felpoäng från grundbanan eller placering i en uppfödartävling
Dressyr:	lätt A ett resultat på 60 %eller placering i en uppfödartävling
Fälttävlan:	i en fälttävlan i 90 cm klassen ett godkänt helhetsresultat, dessutom högst 8 felpoäng i banhoppning och inga felpoäng i terränghoppning
Körsport:	ett godkänt helhetsresultat i lätt klass och ett resultat på minst 62 % i dressyrprovet

Ridprov vid ett avelsvärderingstillfälle

Vid avelsvärderingstillfället ska hingsten genomgå gångarts- och hinderprov samt testridning.

<u>Gångartsprov</u>

I gångartsprovet bedöms hästens alla gångarter och lydnad och samarbete. Skritten ska vara taktmässig, lösgjord, avslappnad, aktiv och vägvinnande. Traven ska vara taktmässig, lösgjord, regelbunden, elastisk och schvungfull. Galoppen ska vara vägvinnande, vara taktmässig, lätt och schvungfull. Hästen ska bära sig i alla gångarter.

Gångartsprovet I utförs med en egen ryttare. Kraven fastställs enligt åldersklasser.

- 4-åriga hingstar utför avelsvärderingsprogrammet för finnhästhingstar 1, (program: för 4-åriga hingstar 2016).

- Hingstar i åldern 5 år och äldre utför avelsvärderingsprogrammet för finnhästar 2, (program: 5-åriga och äldre hingstar 2016).

Hästen ska röra sig i sådan form och balans som är lämplig för dess ålder.

Gångartsprovet II utförs med en egen ryttare. Nivåkraven är motsvarande som i det program som utförs med en egen ryttare. Bedömningen av gångarterna fortsätter med en testryttare. Testryttaren ger en bedömning av hästens ridbarhet. Testryttaren ägnar särskild uppmärksamhet åt hästens samarbetsvilja, framåtbjudning och balans, samt förmåga att förkorta och förlänga steget.

Löshoppning eller hindertest

4-åriga hingstar

4-åriga hingstar kan utföra löshoppning endast vid vårens avelsvärderingstillfälle. Efter det här utför de hingstar, som presenteras, testet enligt kraven för 5-åringar.

4-åriga hingstar utför ettlöshoppningsprov. Löshoppningen utförs med en serie bestående av tre hinder - upprättstående-upprättstående-oxer. Hindren är bomhinder. Det egentliga hindret som bedöms är en stigande oxer, de upprättstående är hjälphinder. Minimihöjd för det hinder som bedöms är 110 cm. Hindren kan höjas upp till 120 cm om hästen ser ut att ha kapacitet.

Hingstar 5 år och äldre

Hingstar i åldern 5 år och äldre utför hinderprovet med en ryttare på en bana med sex hinder:

1. Oxer	85 cm på framsidan, 90 cm på baksidan och 100 cm lång.
2. Upprättstående	90 cm
3. Upprättstånde plankhinder	90 cm
4. Oxer	85 cm på framsidan, 90 cm på baksidan och 100 cm lång
5. Upprättstående port	90 cm
6. Serie	upprättstående 85 cm, oxer, fram 85 cm, bak 90 cm och längd 100 cm serieavstånd 10,40 m, småhästar har 9,70 cm i serieavstånd.

Avståndet mellan hinder 3 och 4 är 21 meter.
För 5-åriga hingstar sänks hinderhöjden med 10 cm i den första omgången.

Som uppvärmningshinder används hinder 2 och 1 sänkta. I själva testet hoppas huvudbanan helt med de angivna hinderhöjderna. Därefter hoppas hindren 3–6 i andra omgången förhöjda. Dessutom kan man bli ombedd att ännu hoppa andra hinder, som kan höjas om hästen verkar ha kapacitet. Nedslag och vägran påverkar hästens bedömning. Om hästen vägrar tre gånger under hinderprovet på grundbanan diskvalificeras prestationen.

I löshoppning och i hindertest bedöms 1) teknik 2) kapacitet och galopp samt 3) attityd och samarbetsvilja med poängen 4–10. Halva poäng kan användas.

Bedömning av lynne
För att bedöma lynnet observerar nämndens medlemmar hästen under hela avelsvärderingstillfället. Hästens lynne bedöms både verbalt och med poäng från fyra till tio (4–10). Ilska, rastlöshet och känslighet kan göra att hästen underkänns. Exteriörvbedömningsnämnden, de personer som mottar bruksprov, mätningsmännen och för hingstar, veterinären, ger var och en ett karaktärspoäng och av de här bildas det totala poängtalet för hästens lynne i avelsvärderingen. I helhetspoängen för lynne betonas poängen för lynne i bruksproven.

Poängsättning och premiering

Poängsättning av bruksprov
Det maximala antalet totalpoäng i bruksprov är 40. De totala poängen bildas av det sammanlagda medeltalet för gångartspoängen, medeltalet för hinderpoängen och poängen för ridbarhet och lynne. Medeltalet beräknas med en decimals noggrannhet.
För de olika delproven bildas poängen enligt följande:

Skritt	4–10 poäng
Trav	4–10 poäng
Galopp	4–10 poäng
Medelvärde av poäng för gångart	**4–10 poäng**
Teknik	4–10 poäng
Kapacitet och galopp	4–10 poäng
Medelvärde av poäng för hinder	**4–10 poäng**
Testryttarens poäng, ridbarhet	**4–10 poäng**
Lydnad och samarbete i gångartsprovet	4–10 poäng
Attityd och samarbetsvilja i hinderprovet	4–10 poäng
Poäng för lynne i exteriörbedömning	4–10 poäng
Poäng för lynne i mätningen	4–10 poäng
Poäng för lynne i veterinärbesiktning	4–10 poäng
Totala poäng för lynne	**4–10 poäng**

Premiering

Hingstens avelsvärde bestäms enligt den totala värderingen. Avelsvärdet påverkas av egenskaper i både exteriör och prestation. Poängen för bruksprovet avgör hästens pris, om poängen för exteriör är tillräckliga för den aktuella avelsvärdeklassen. Hälsoegenskaper kan minska avelsvärdet enligt punkt 8.8.

4-åriga hingstar

4-åriga hingstar kan godkännas, men de belönas inte. För att en hingst ska bli godkänd ska den få minst 5 poäng i varje bedömningspunkt. Det totala poängantalet för exteriörpoängen måste vara minst 30. Det totala poängantalet för brukspoängen måste vara minst 28.

Hingstar 5 år och äldre

I pris	bruksprovet minst 34	exteriör minst 38 (medeltal 7,6)
II pris	bruksprovet minst 31	exteriör minst 36 (medeltal 7,2)
III pris	bruksprovet minst 28	exteriör minst 34 (medeltal 6,8)

För en godkänd prestation krävs minst 5 poäng för varje bedömningspunkt. Det totala poängantalet för exteriörpoängen måste vara minst 30. Det totala poängantalet för brukspoängen måste vara minst 22.

Tävlingsresultat som berättigar till premiering

En hingst kan också belönas på grundval av en tävlingsprestation, om hingsten inte har visat sig ha allvarliga exteriör- eller hälsomässiga svagheter. Tävlingsresultat kan erhållas från flera olika grenar och det finns ingen tidsgräns för att uppnå dem. Resultaten ska lämnas in i samband med anmälningen. Hingsten måste ändå klara de bruksprov som krävs vid avelsvärderingstillfället. Om hingsten har tävlingsresultat som berättigar till ett avelsvärde påverkar inte exteriörpoängen avelsvärdet.

Minimikraven för att kvalificera sig för premiering är följande:

<u>klass på minst nationell nivå</u>

dressyr lätt A
- banhoppning 100 cm/110 cm
- fälttävlan 90 cm
- körsport medelsvår

I:a pris
banhoppning: 12 placeringar eller felfria omgångar på grundbanan, varav minst fyra på 110 cm:s nivå
dressyr: 12 placeringar eller resultat över 66 %
fälttävlan: 6 placeringar
körsport: 6 placeringar i helhetstävlingen

II:a pris
banhoppning: 8 placeringar eller prestationer på grundbanan,
dressyr: 8 placeringar eller resultat över 6 5%
fälttävlan: 4 placeringar

	körsport:	4 placeringar i helhetstävlingen
III pris	banhoppning:	6 placeringar eller felfria omgångar pågrundbanan,
	dressyr:	6 placeringar eller resultat över 64 %
	fälttävlan:	3 placeringar
	körsport:	3 placeringar i helhetstävlingen

8.3.2 Ston

Godkännande

Ett sto kan godkännas i en avelsvärdering om det klarar rid- eller ridbarhetsprovet med godkända poäng. För att bli godkänd måste stoet få minst 5 poäng för varje bedömningspunkt och medeltalet av exteriörpoängen ska vara minst 6,0. Om ett sto underkänns i ridproven men uppfyller kraven för ridbarhetsprovet kan hästen avelvärderas med ett ridbarhetsprov vid samma värderingstillfälle.

Avelsvärderingens bruksprov

Ridbarhetstest

Ett sto kan avelsvärderas på grundval av ett ridbarhetsprov. Ett sto som avelsvärderas på grundval av ett ridbarhetsprov kan endast belönas baserat på tävlingsresultat.

I ett ridbarhetsprov ska stoet presentera alla gångarter på raka och böjda spår i båda riktningarna och den ska kunna göra övergångar mellan gångarterna och inom gångarterna. Dessutom ska stoet

- göra en halt (5 sekunder)
- rygga
- visa i trav en volt med 10 m diameter
- visa i galopp en cirkel med 20 m diameter

Gångarten bedöms med både en egen ryttare och en testryttare. I testet bedöms 1) skritt 2) trav 3) galopp och 4) lydnad och samarbetsförmåga. En testryttare utför ridbarhetsbedömningen. Testryttaren ägnar särskild uppmärksamhet åt hästens samarbetsvilja, framåtbjudning och balans samt förmåga att förkorta och förlänga steget.

Skritten ska vara taktmässig, lösgjord, avslappnad, aktiv och vägvinnande. Traven ska vara taktmässig, lösgjord, regelbunden, elastisk och schvungfull. Galoppen ska vara vägvinnande, taktmässig, lätt och schvungfull. Hästen ska bära sig i alla gångarter.

Ridprov

Ett sto kan tilldelas I-, II- eller III-pris om det klarar gångarts- och hinderproven. Som ett gångartsprov utförs avelsvärderingsprogrammet för finnhästston.

Gångarten bedöms med både egen ryttare och testryttare. I testet bedöms 1) skritt 2) trav 3) galopp och 4) lydnad och samarbete. En testryttare utför ridbarhetsbedömningen. Testryttaren ägnar särskild uppmärksamhet åt hästens samarbetsvilja, framåtbjudning och balans samt förmåga att förkorta och förlänga steget.

Skritten ska vara taktmässig, lösgjord, avslappnad, aktiv och vägvinnande. Traven ska vara taktmässig, lösgjord, regelbunden, elastisk och schvungfull. Galoppen ska vara vägvinnande, taktmässig, lätt och schvungfull. Hästen ska bära sig i alla gångarter.

Hinderprovet utförs med fyra hinder:

1. Oxer	85 cm på framsidan, 90 cm på baksidan och 100 cm lång
2. Upprättstående	90 cm, tre bommar, ingen markbom
3. Port upprättstående	85 cm (överst en bom)
4. Serie	upprättstående 85 cm med markbom, oxer fram 85 cm, bak 90 cm och längd 100 cm, serieavstånd 10,30 m, serieavstånd för småhästar 9,70 m

Som uppvärmningshinder är alla hinder på banan sänkta. I själva testet hoppas huvudbanan helt med de angivna hinderhöjderna. Efter det här kan hindren höjas, om hästen ser ut att ha kapacitet. Nedslag och vägran påverkar hästens bedömning. Om hästen vägrar tre gånger under hinderprovet på grundbanan diskvalificeras prestationen.

För 4- och 5-åriga ston sänks hinderhöjden med 10 cm. Serieavståndet för småhästar är 9,70 m.
I hindertestet bedöms 1) teknik 2) kapacitet och galopp samt 3) attityd och samarbetsvilja med poängen 4–10. Halva poäng kan användas. Medlemmarna i nämnden eller funktionärerna följer också med uppvärmningen.

Poängsättning och premiering

Poängsättning av bruksprov

Det maximala antalet totalpoäng i bruksprov är 40. De totala poängen bildas av det sammanlagda medeltalet för gångartspoängen, medeltalet för hinderpoängen och poängen för ridbarhet och lynne.

För de olika delproven bildas poängen enligt följande:

Skritt	4–10 poäng
Trav	4–10 poäng
Galopp	4–10 poäng
Medelvärde av poäng för gångart	**4–10 poäng**
Teknik	4–10 poäng
Kapacitet och galopp	4–10 poäng
Medelvärde av poäng för hinder	**4–10 poäng**
Testryttarens poäng, ridbarhet	**4–10 poäng**

Lydnad och samarbete i gångartsprovet	4–10 poäng
Attityd och samarbetsvilja i hinderprovet	4–10 poäng
Poäng för lynne i exteriörbedömning	4–10 poäng
Poäng för lynne i mätningen	4–10 poäng
Totala poäng för lynne	**4–10 poäng**

Premiering i avelsvärdering

Ett sto kan premieras, om det klarar ridproven. Stoet premieras utgående från den totala bedömningen. Premieringen påverkas av egenskaper i både exteriör och prestation. Poängen för bruksprovet avgör vilket pris hästen ges, om exteriörpoängen är tillräckliga för den aktuella premieklassen. Hälsoegenskaper kan sänka premieklassen enligt punkt 8.8.

I pris	bruksprovet minst 34	medeltalet för exteriör minst 7,6
II pris	bruksprovet minst 30	medeltalet för exteriör minst 7,2
III pris	bruksprovet minst 26	medeltalet för exteriör minst 6,8

Tävlingsresultat som berättigar till premiering

Ett sto kan också premieras på basis av tävlingsprestationer. Tävlingsresultat kan erhållas från flera olika grenar och det finns ingen tidsgräns för att uppnå dem för ston. Resultaten ska lämnas in i samband med anmälningen. Stoet måste ändå klara antingen ridbarhets- eller ridprovet vid avelsvärderingstillfället. Om stoet har tävlingsresultat som berättigar till premiering påverkar inte exteriörpoängen avelsvärdet.

klass på minst nationell nivå

- dressyr: lätt A
- banhoppning: 100 cm/110 cm

- fälttävlan: 90 cm
- körsport: medelsvår

I pris	banhoppning:	8 placeringar eller felfria omgångar på grundbanan, varav minst två på 110 cm höjd
	dressyr:	8 placeringar eller resultat över 64 %
	fälttävlan:	4 placeringar
	körsport:	4 placeringar totalt
II pris	banhoppning:	6 placeringar eller felfria omgångar på grundbanan,
	dressyr:	6 placeringar eller resultat över 63 %
	fälttävlan:	3 placeringar
	körsport:	3 placeringar i helhetstävlingar
III pris	banhoppning:	4 placeringar eller felfria omgångar på grundbanan,
	dressyr:	4 placeringar eller resultat över 62 %
	fälttävlan:	2 placeringar
	körsport:	2 placeringar totalt

8.4 Småhäst (P)

Höjden på manken och länden hos en hingst eller ett sto som godkänns för småhästkategorin ska vara högst 148 cm. En småhästhingst eller ett småhäststo ska klara antingen ett körbarhets- eller ett ridbarhetstest med godkända poäng. En hingst kan bedömas i en avelsvärdering baserat på dess prestations- och exteriörpoäng eller tävlingsresultat med ett I-, II- eller III-pris, eller godkännas utan pris.

Ett sto som har utfört ett körbarhets- eller ridbarhetstest kan bedömas i en avelsvärdering baserat på dess prestations- och exteriörpoäng eller tävlingsresultat med ett I-, II- eller III-pris, eller godkännas utan pris.

8.4.1 Hingstar

Godkännande
En hingst kan godkännas i en avelsvärdering för småhästkategorin om det klarar ett rid- eller körbarhetsprov med godkända poäng. Dessutom måste hingsten få minst fem poäng för varje bedömningspunkt och medeltalet av exteriörpoängen ska vara minst 30.

Ridprov vid ett avelsvärderingstillfälle

Ridprov

I ridprovet ingår ett gångartsprov, hinderprov och en testridning.

Gångartsprov och testridning

I gångartsprovet bedöms 1) skritt 2) trav 3) galopp och 4) lydnad och samarbete. Gångarten bedöms med både egen ryttare och testryttare. En testryttare utför ridbarhetsbedömningen. Testryttaren ägnar särskild uppmärksamhet åt hästens samarbetsvilja, framåtbjudning och balans samt förmåga att förkorta och förlänga steget.

Skritten ska vara taktmässig, lösgjord, aktivt och vägvinnande. Traven ska vara taktmässig, lösgjord, regelbunden och elastisk. Galoppen ska vara vägvinnande, taktmässig och lätt. Hästen ska bära sig i alla gångarter.

En 4 och 5 år gammal hingst ska visa alla gångarter på raka och böjda spår i båda riktningarna och den ska kunna göra övergångar mellan gångarterna och inom gångarterna. Dessutom ska hingsten

- göra halt (5 sekunder)
- rygga
- visa i trav en volt med 10 m diameter
- visa i galopp en cirkel med 20 m diameter

6 år gamla och äldre hingstar utför gångartsprovet i form av ett dressyrprogram. Som gångartsprov utförs programmet Avelsvärdering för små finnhästhingstar, 6 år gamla och äldre hingstar (bana A).

Hinderprov

I hinderprovet bedöms 1) teknik 2) kapacitet och galopp samt 3) attityd och samarbetsvilja. Det ges poäng mellan 4 och 10 och halva poäng kan användas.

4-åriga hingstar

4-åriga hingstar utför under vårsäsongen löshoppning. Löshoppning utförs på en serie med tre hinder upprättstående-upprättstående-oxer. Hindren är bomhinder. Det egentliga hindret som bedöms är en stigande oxer, de upprättstående är hjälphinder. Minimihöjd för det hinder som bedöms är 80 cm. Hindren kan höjas om hästen ser ut att ha kapacitet.

Hingstar 5 år och äldre

Hingstar som är 5 år gamla och äldre hoppar en hinderbana, som består av fyra hinder. Alla hinder är bomhinder. Banan består av en upprättstående-oxer-serie (avståndet två steg, ca 10 m). De övriga hindren är upprättstående och oxer. Hindrens minimihöjd är 70 cm. Hindren kan höjas om hästen ser ut att ha kapacitet.

Som uppvärmningshinder är 2:a och 1:a sänkta. I själva testet hoppas huvudbanan helt med de angivna hinderhöjderna. Därefter hoppas hindren i andra omgången förhöjda. Dessutom kan man bli ombedd att ännu hoppa andra hinder, som kan höjas om hästen verkar ha kapacitet.
Nedslag och vägran påverkar hästens bedömning. Om hästen vägrar tre gånger under hinderprovet på grundbanan diskvalificeras prestationen.

Körbarhetstest

I körbarhetstestet bedöms 1) skritt 2) trav och 3) lydnad och samarbete. Gångarten bedöms med både egen kusk och testkusk. En testkusk utför körbarhetsbedömningen. Testkusken ägnar särskild uppmärksamhet åt hästens samarbetsvilja, framåtbjudning och dess funktionalitet. Galoppen bedöms när hästen är fri eller visas i lina.

Skritten ska vara taktmässig, lösgjord, aktiv och vägvinnande. Traven ska vara taktmässig, lösgjord, balanserad och elastisk. Galoppen ska vara vägvinnande, taktmässig och lätt.

4-åriga hingstar ska utföra ett körprov där de ska visa skritt och trav på raka och böjda spår i båda riktningarna och de ska kunna göra övergångar mellan gångarterna och inom gångarterna. Dessutom ska hingstarna visa en halt (5 s) och en ryggning.

5-årigaeller äldre hingstar utför ett uppgiftsbetonat körprov. Programmet inleds när domaren ger lov. De uppgifter som krävs kan utföras i valfri ordning. Körområdet är cirka 20 x 40 meter.

I körprovet måste hästen vara korrekt förspänd.

Hingsten ska visa:

- Halt 5 s
- Halt 5 s och ryggning 3–6 steg
- Tempoökning/stegförlängning i skritt och trav
- Slalom i trav 3 koner, mellanrum 12 m
- Övergång: trav - skritt 4–6 steg - trav
- I trav, en cirkel (diameter 20 m) i båda riktningarna

Det maximala antalet totalpoäng i bruksprov är 40. Totalpoängen bildas av de sammanräknade poängen för medeltalet av gångarternas poäng och körbarhetspoängen som testkusken har gett x 2 och poäng för lynne.

Poäng och premiering

Poäng i ridprov:

Det maximala antalet totalpoäng i bruksprov är 40. De totala poängen bildas av det sammanlagda medeltalet för gångartspoängen, medeltalet för hinderpoängen och poängen för ridbarhet och lynne.

För de olika delproven bildas poängen enligt följande:

Skritt	4–10 poäng
Trav	4–10 poäng
Galopp	4–10 poäng
Medelvärde av poäng för gångart	**4–10 poäng**
Teknik	4–10 poäng
Kapacitet och galopp	4–10 poäng
Medelvärde av poäng för hinder	**4–10 poäng**
Testryttarens poäng, ridbarhet	**4–10 poäng**
Lydnad och samarbete i gångartsprovet	4–10 poäng
Attityd och samarbetsvilja i hinderprovet	4–10 poäng
Poäng för lynne i exteriörbedömning	4–10 poäng
Poäng för lynne i mätningen	4–10 poäng
Poäng för lynne i veterinärbesiktning	4–10 poäng
Totala poäng för lynne	**4–10 poäng**

Poäng i körbarhetsprov:

Det maximala antalet totalpoäng i bruksprov är 40. De totala poängen bildas av summan av medeltalet av gångartspoängen i ett körbarhetstest, och poängen i ett körbarhetstest x 2 och poängen för lynne.

För de olika delproven bildas poängen enligt följande:

Skritt	4–10 poäng
Trav	4–10 poäng
Galopp	4–10 poäng
Medelvärde av poäng för gångart	**4–10 poäng**

Testkuskens poäng, körbarhet	**4–10 poäng x 2**
Lydnad och samarbete i körbarhetsprovet 4–10 poäng	
Attityd och samarbetsvilja för att visa galopp	4–10 poäng
Poäng för lynne i exteriörbedömning	4–10 poäng
Poäng för lynne i mätningen	4–10 poäng
Veterinärens poäng för lynne	4–10 poäng
Totala poäng för lynne	**4–10 poäng**

Premiering

Hingstens avelsvärde bestäms enligt den totala värderingen. Avelsvärdet påverkas av egenskaper i både exteriör och prestation. Poängen för bruksprovet avgör hästens premie, om poängen för exteriör är tillräckliga för den aktuella avelsvärdeklassen.

I pris	bruksprovet minst 34	exteriör minst 38 (medeltal 7,8)
II pris	bruksprovet minst 30	exteriör minst 36 (medeltal 7,2)
III pris	bruksprovet minst 26	exteriör minst 34 (medeltal 6,8)

För en godkänd prestation krävs minst 5 poäng för varje bedömningspunkt. Det totala antalet exteriörpoäng måste vara minst 30 och det totala antalet prestationspoäng måste vara minst 22.

Tävlingsresultat

En hingst kan också premieras på grundval av tävlingsprestationer, om hingsten inte har allvarliga exteriör- eller hälsomässiga svagheter. Tävlingsresultaten ska lämnas in i samband med anmälningen. Tävlingsresultat kan erhållas från flera olika grenar. Tävlingsprestationer ersätter ändå inte ett brukstest, utan hingsten måste delta antingen ett ridbarhets- eller ett körbarhetstest.

Tävlingsresultat ska uppnås i **tävlingar på minst regional nivå** på minst följande nivåer:

- dressyr lätt A
- banhoppning 90 cm
- fälttävlan 80 cm
- körsport lätt medelsvår

De resultatkrav som berättigar till premiering är:

I pris	
Dressyr:	10 placeringar eller resultat på minst 62 % på lätt A-nivå.
Banhoppning:	10 placeringar eller felfria prestationer på 90 cm höjd.

Fälttävlan:	5 placeringar i hobbyklassen, eller godkänt helhetsresultat, dessutom högst 8 felpoäng i banhoppningen och inga felpoäng i terränghoppningen.
Körsport:	5 placeringar i helhetstävlingen

II pris	
Dressyr:	6 placeringar eller resultat på minst 62 % på lätt A-nivå
Banhoppning:	6 placeringar eller felfria prestationer på minst 90 cm höjd
Fälttävlan:	3 placeringar i hobbyklass, eller godkänt helhetsresultat, dessutom högst 8 felpoäng i banhoppningen och inga felpoäng i terränghoppningen.
Körsport:	3 placeringar i helhetstävlingar

III pris	
Dressyr:	4 placeringar eller resultat på minst 62 % på lätt A-nivå
Banhoppning:	4 placeringar eller felfria prestationer på minst 90 cm höjd
Fälttävlan:	2 placeringar i hobbyklass, eller godkänt helhetsresultat, dessutom högst 8 felpoäng i banhoppningen och inga felpoäng i terränghoppningen.
Körsport:	2 placeringar totalt

8.4.2 Ston

Godkännande

Ett sto kan godkännas i en avelsvärdering för småhästkategorin om det klarar ett rid- eller ridbarhetsprov med godkända poäng. Dessutom ska stoet få minst fem poäng för varje bedömningspunkt och medeltalet av exteriörpoängen ska vara minst 30.

Ridprov:

I ridprovet ingår ett gångartsprov och en testridning. Gångarten bedöms med både egen ryttare och testryttare.

I gångartsprovet bedöms 1) skritt 2) trav 3) galopp och 4) lydnad och samarbetsförmåga. Dessutom bedöms ridbarheten på en skala från 4 till 10, med särskild uppmärksamhet på hur hästen fungerar under testet. Gångarten bedöms med både egen ryttare och testryttare. En testryttare gör ridbarhetsbedömningen. Testryttaren ägnar särskild uppmärksamhet åt hästens samarbetsvilja, framåtbjudning och balans samt förmåga att förkorta och förlänga steget.

Skritten ska vara taktmässig, lösgjord, aktiv och vägvinnande. Traven ska vara taktmässig, lösgjord, regelbunden och elastisk. Galoppen ska vara vägvinnande, taktmässig och lätt. Hästen ska bära sig i alla gångarter.

De ston som deltar i ridprovet utför programmet Avelsvärdering för små finnhästston (bana B).

Körbarhet

I körbarhetsprovet ingår ett körprov med både egen och testkusk.

I körbarhetstestet bedöms 1) skritt 2) trav och 3) lydnad och samarbete. Gångarten bedöms med både egen kusk och testkusk. Testkusken utför körbarhetsbedömningen. Testkusken ägnar särskild uppmärksamhet åt stoets samarbetsvilja, framåtbjudning och funktionalitet.

Körbarhetstestet kan utföras med lätta vagnar utan bromsar som rockards eller speedcarts. En medhjälpare är med när man använder rockards.

Galoppen bedöms när hästen är fri eller visas i lina.

Skritten ska vara taktmässig, lösgjord, aktiv och vägvinnande. Traven ska vara taktmässig, lösgjord, regelbunden och elastisk. Galoppen ska vara vägvinnande, taktmässig och lätt.

Körbarhetstest

I körbarhetsprovet utför ston ett körprov enligt det givna programmet. Programmet inleds när domaren ger lov. De uppgifter som krävs kan utföras i valfri ordning. Storleken på köområdet är cirka 20 x 40 meter.

Stoet ska visa:

- Halt 5 s
- Halt 5 s och ryggning 3–6 steg
- Tempoökning/stegförlängning i skritt och trav
- Slalom i trav 3 koner, mellanrum 12 m
- Övergång: trav - skritt 4–6 steg - trav
- I trav, en cirkel (diameter 20 m) i båda riktningarna

Poängsättning och premiering

Ett sto som har klarat ett ridbarhets- eller ridprov kan tilldelas ett I-, II- eller III-pris. I bruksprovet bedöms gångarter, körbarhet eller ridbarhet samt lydnad och samarbetsförmåga.

Det maximala antalet totalpoäng i körbarhets- och ridprovet är 40. De totala poängen bildas av summan av medeltalet av gångartspoängen, poängen i ett körbarhets- eller ridbarhetstest x 2 och poängen för lynne.

För de olika delproven bildas poängen enligt följande:

Skritt 4–10 poäng

Trav	4–10 poäng
Galopp	4–10 poäng
Medelvärde av poäng för gångart	**4–10 poäng**

Testryttares eller testkusks poäng, ridbarhet/körbarhet 4–10 poäng x 2

Lydnad och samarbete i körbarhets-/ridbarhetsprovet	4–10 poäng
Attityd och vilja att samarbeta för att presentera galopp	4–10 poäng
Poäng för lynne i exteriörbedömning	4–10 poäng
Poäng för lynne i mätningen	4–10 poäng
Totala poäng för lynne	**4–10 poäng**

Priset bestäms på grundval av bruksprovet och poäng för exteriör enligt följande:

I pris	bruksprovet minst 34	exteriör minst 7,6
II pris	bruksprovet minst 30	exteriör minst 7,2
III pris	bruksprovet minst 26	exteriör minst 6,8

Poängen för bruksprovet avgör hästens premie, om poängen för exteriör är tillräckliga för den aktuella avelsvärdeklassen. För en godkänd prestation krävs minst 5 poäng för varje bedömningspunkt. Medeltalet för exteriörpoäng ska vara minst 6,0 och det totala poängantalet för brukspoängen måste vara minst 22.

Tävlingsresultat

Ett sto kan också belönas på basis av tävlingsprestationer. Tävlingsprestationer ersätter ändå inte ett brukstest, utan stoet måste delta antingen i ett ridprov eller ett körbarhetstest. På basis av tävlingsresultat kan avelsvärdesklassen för stoet höjas. Tävlingsresultat kan erhållas från flera olika grenar och det finns ingen tidsgräns för att uppnå dem.

Tävlingsresultat ska uppnås i tävlingar på minst serienivå enligt följande:

- dressyr lätt B
- banhoppning minst 70 cm
- fälttävlan hobby
- körsport medelsvår

Tävlingsresultat som berättigar till premiering:

I pris

dressyr:	8 placeringar eller resultat på 60 % i lätt B
banhoppning:	8 placeringar eller felfri bana på minst 70 cm

	fälttävlan:	4 placeringar 80 cm klassen, godkänt helhetsresultat, dessutom högst 8 felpoäng i banhoppningen och inga felpoäng i terränghoppningen
	körsport:	4 placeringar totalt

II pris

	dressyr:	6 placeringar eller resultat 60 %i lätt B
	banhoppning:	6 placeringar eller felfri bana (omhoppningsbana 0-0) på minst 70 cm
	fälttävlan:	3 placeringar i 80 cm klassen, godkänt helhetsresultat, dessutom högst 8 felpoäng i banhoppningen och inga felpoäng i terränghoppningen
	körsport:	3 placeringar i helhetstävlingar

III pris

	dressyr:	4 placeringar eller resultat 60 %i lätt B
	banhoppning:	4 placeringar eller felfri bana (på omhoppningsbana 0-0) på minst 70 cm
	fälttävlan:	2 placeringar 80 cm klassen, godkänt helhetsresultat, dessutom högst 8 felpoäng i banhoppningen och inga felpoäng i terränghoppningen
	körsport:	2 placeringar totalt

8.5 Avelsriktning för arbets- och brukshästar (T)

En häst i arbets- och brukskategorin kan bedömas i arbetskategorin med ett dragprov eller körbarhetstest och i brukskategorin med ett lätt bruksprov som kan utföras körande eller ridande.

Hingstar som godkänns med dragprov eller körbarhetstest ska utföra både ett skritt- och travtest med godkända poäng. På basis av resultat i bruksprovet och andra egenskaper hos hingsten kan en hingst som har klarat ett drag- eller körbarhetstest premieras med I-, II- eller III-pris eller godkännas utan premie. En hingst som bedöms med ett bruksprov ska utföra ett bruksprov antingen körd eller riden med godkända poäng. En hingst som godkänns med ett bruksprov bedöms inte.

Ett sto som ska godkännas i arbets- och brukshästkategorin ska klara antingen ett dragprov eller körbarhetstest, som inkluderar ett skrittprov eller ett bruksprov i vilket stoet körs eller rids, med godkända poäng. På basis av resultatet i ett dragprov eller ridbarhetstest och andra egenskaper hos arbetsstoet kan det premieras med I-, II- eller III-pris eller godkännas utan premie. Ett sto som godkänns med ett bruksprov bedöms inte.

8.5.1 Hingstar

Godkännande

En förutsättning för att en hingst ska godkännas i ett dragprov eller körbarhetstest i kategorin för arbets- och brukshästar är att hingstens har en skrittid på högst 10 min/km, en travtid på högst 2,30 min/km och ett dragresultat på minst 5 trappor, eller att hingsten har klarat ett godkänt körbarhetsprov istället för ett dragprov och fått minst 5 poäng från andra bedömningspunkter och det totala antalet exteriörpoäng ska vara minst 30.

En hingst som bedöms med ett bruksprov för arbets- och brukshästar ska utföra bruksprovet antingen körd eller riden. I bruksprovet ingår tester som mäter hästens grundläggande hantering i form av övergångar mellan gångarterna, cirklar, halt och ryggning. En förutsättning för att bli godkänd är hingstens samarbetsvilja, funktionalitet och hanterbarhet och en ödmjuk inställning till de begärda uppgifterna.

Premiering, dragprov eller körbarhetstest för arbets- och brukskategorin

Det maximala antalet totalpoäng i bruksprov är 60. Totalpoängen bildas av de sammanlagda poängen för dragprov eller körbarhetstest, skrittid, dragstil, rörelser och lynne.

Minimipoäng för en hingst som bedöms med ett dragprov eller körbarhetstest för kategorin för arbets- och brukshästar.

dragprov eller körbarhetstest minst			skritt minst	dragstil, rörelser, lynne minst	exteriör minst
I pris	18	6	8	38	
II pris	16	5	7	36	
III pris	14	5	6	34	

Vid premiering av hingstar som godkänts genom dragprov eller körbarhetstest för arbets- och brukshästkategorin beaktas eventuella placeringar i arbetstävlingar som godkänts av Finlands Hippos.
En avelsvärderingspremiering för en hingst som godkänts för arbets- eller brukskategorin med ett dragprov eller ett körbarhetstest, kan höjas på basis av ett resultat i ett dragprov i en landsomfattande arbetsmästerskapstävling och/eller en slutlig placering enligt följande:

12–15 trappor / 4–5 plats i tävling berättigar till III pris
16–19 trappor / 2–3 plats i tävling berättigar till II pris
20 trappor eller mer / vinnare berättigar till I pris

En hingst som bedöms med ett bruksprov för arbets- och brukshästkategorin belönas inte.

8.5.2 Ston

Godkännande

En förutsättning för att ett sto ska godkännas i ett dragprov eller körbarhetstest i kategorin för arbets- och brukshästar är att stoet har en skrittid på högst 10 min/km och ett dragresultat på minst 5 trappor, eller att stoet har klarat ett godkänt körbarhetsprov istället för ett dragprov och fått minst 5 poäng från övriga bedömningspunkter och medeltalet av exteriörpoängen ska vara minst 6,0.

Ett sto som bedöms med ett bruksprov för arbets- och brukshästar ska utföra bruksprovet antingen genom körd eller riden. I bruksprovet ingår tester som mäter hästens grundläggande hantering i form av övergångar mellan gångarter, cirklar, halt och ryggning. En förutsättning för att bli godkänd är stoets samarbetsvilja, funktionalitet och hanterbarhet och en ödmjuk inställning till de begärda uppgifterna.

Premiering, dragprov och körbarhetstest för arbets- och brukskategorin

Det maximala antalet totalpoäng i bruksprov är 60. Totalpoängen bildas av de sammanlagda poängen för ett dragprov eller körbarhetstest, skrittid, dragstil, rörelser och lynne.

Minimipoäng för ett sto som bedöms med ett dragprov eller körbarhetstest för kategorin för arbets- och brukshästar är:

	dragprov eller körbarhetstest minst		skritt minst	dragstil, rörelser, lynne minst	exteriör medeltal minst
I pris	18	6	8		7,6
II pris	16	5	7		7,2
III pris	14	5	6		6,8

Vid premiering av ston i arbets- och brukshästkategorin beaktas eventuella placeringar i de brukstävlingar som Finlands Hippos övervakar. En avelsvärderingspremiering för ett sto som godkänts i arbets- eller brukskategorin med ett dragprov eller ett körbarhetstest, kan höjas på basis av ett resultat i ett dragprov i en landsomfattande arbetsmästerskapstävling och/eller en slutlig placering enligt följande:

12–15 hinder / 4–5 plats i tävling berättigar till III pris
16–19 hinder / 2–3 plats i tävling berättigar till II pris
20 hinder eller mer / vinnare berättigar till I pris

Ett sto som godkänns med ett bruksprov för arbets- och brukshästkategorin bedöms inte.

8.5.3 Bruksprov

Dragprov för arbets- och brukskategorin

I ett dragprov och ett körbarhetstest för arbets- och brukshästkategorin bestäms storleken på dragprovets last enligt hästens uppskattade vikt. Den uppskattade vikten utgörs av hästens tre mått, så att mankhöjden, kroppens längd och ländens bredd räknas ihop. Mätetalet som fås motsvarar hästens uppskattade vikt enligt följande tabell. Hingsten kan också vägas på en våg under veterinärbesiktningen före avelsvärderingstillfället och då används det resultat som veterinären registrerar som vikt.

Mankhöjd, kroppslängd och ländens bredd

totalt, cm	**Uppskattad vikt, kg**
360–361	450
362–363	460
364–365	470
366–367	480
368–369	490
370–371	500
372–373	510
374–375	520
376–377	530
378–379	540
380–381	550
382–383	560
384–385	570
386–387	580
388–389	590
390–391	600
392–393	610
394–395	620
396–397	630
398–399	640
400–401	650
402–403	660
404–405	670
406–407	680
408–409	690
410–411	700

Dragprovet utförs så att hästen drar en släpa med ett lass på medelgrovt sandunderlag och vars dragmotstånd
är mätt. Friktionen mellan släpan med lass och sanden skall mätas med hjälp av en fjädervåg eller motsvarande våg på ett sådant sätt att,
ett lass som väger 1000 kg (brutto) dras med en jämn hastighet. Mätarvärdet visar
ett dragmotstånd i kilo, som används för att beräkna hur många procent dragmotståndet är
av lassets vikt (friktionsprocent).

Lassets storlek bestäms utifrån hästens beräknade vikt och ökas för varje trappa.
Dragmotståndet för den första trappan är 36 % av hästens uppskattade vikt. För varje följande trappa ökas dragmotståndet med 6% av hästens uppskattade vikt. Lassets vikt beräknas enligt följande formel:
trappans dragmotstånd % x hästens uppskattade vikt /friktionsprocent.

I ett sandhinder drar hästen en släpa med ett lass i 10 meters trappor i sänder. Lasset ökas för varje trappa. Efter fem trappor byter man riktning. Om hästen stannar vid trappan och inte börjar röra på sig inom en minut efter halt, avslutas testet. Om hästen stannar vid hindret en fjärde gång, avslutas testet.

Hästen får två poäng för varje trappa den drar, men sammanlagt högst tjugo
(20) poäng.

I dragprovet bedöms hästens dragstil både verbalt och med poäng 4–10.

Skritt- och travtest

Skrittestet körs på en 500 meter lång sträcka med et lass på 500 kg. Förutom den egna föraren finns det i fordonet en medlem från nämnden eller en medhjälpare. Skrittestet körs med en arbets-/pallvagn. I skrittestet bedöms skrittens rörelsemekanik.

En tid på max 8.30 per kilometer i skrittestet ger tio (10) poäng,
en skrittid på högst 9.00 ger åtta (8) poäng, en skrittid på högst 9.30 ger sex (6) poäng och en skrittid på högst 10.00 ger fem (5) poäng. För att bli godkänd i skrittestet ska hästen få minst fem (5) poäng.

Travtestet körs på en 1000 m lång sträcka. Travtestet körs med lätt träningsvagn utan broms. Travtestet utförs av den egna kusken och en av kördomarna åker med.

Hingstens rörelser bedöms verbalt och med poängen 4–10 i samband med travtestet. Stoets rörelser bedöms verbalt och med poängen 4–10 efter skrittestet när trav/springtestet körs. Rörelsepoängen bildas av skrittens och travens rörelsemekanik.

Körbarhetstest för arbets- och brukskategorin

Krav för körbarhetstest

En hingst eller ett sto som ska bedömas för arbets- och brukshästkategorin kan i stället för ett dragprov utföra ett körbarhetstest. Det består av fyra moment, och varje moment poängsätts med 0–5 poäng. För att bli godkänd måste hästen få minst en (1) poäng för varje moment och totalpoängen ska vara minst 10.

1. Anspänning, frånspänning och övrigt beteende
2. Skritt och halt
3. Slalom
4. Ryggning

Dessutom måste den häst som deltar i körbarhetsprovet klara körbarhetsprovets dragprov med godkända poäng. Ett dragprov i körbarhetstestet poängsätts inte.

I körbarhetstestet fästs uppmärksamhet vid medgörlighet, säkerhet och lugn i hästens lynne.

Utförande av ett körbarhetstest

I början av ett körbarhetstest spänner hästens förare på egen hand hästen för den arbetsvagn, som arrangören har reserverat inom rimlig tid. Hästen körs till pålastningsplatsen, där hästen ges lång tygel och ett lass på ca 200 kg lastas på vagnen. Hästens förare ska hantera hästen på egen hand.

Därefter stiger den första kördomaren på vagnen och utför minst två ingångsättningar, korta körningar i skritt och halter. Skritten ska kunna regleras, dvs. hästen ska kunna gå både långsamt och snabbt. Vid halt hålls hästen på plats, tills den står avslappnad med lösa tömmar. Ju snabbare hästen reagerar på förarens tecken, desto bättre poäng kan den få.

Det tredje momentet av körbarhetstestet är slalom, som görs i skritt. Där testas hästens smidighet och känslighet. Slalombanan är markerad med fyra varningsmärken som ligger på en rak linje med ett avstånd på 7 meter från varandra. Banan körs fram och tillbaka och märkena rundas växelvis från höger, växelvis från vänster.

Efter slalomen gör hästen halt och den ryggas ca 5 meter. Med hästen ryggas dessutom så att den vänder 90 grader. Efter ryggningen kör en annan kördomare en likadan rutt.
Därefter kör en kördomare hästen i trav, medan den andra kördomaren från marken bedömer regelbundenheten i hästens rörelser och vakenheten i lynnet. Samtidigt bedöms hästens skrittrörelser och löpstil verbalt och med poängen 4–10.

För att mäta skritthastigheten lastas vagnarna med extra last upp till totalt 500 kg. Föraren kör sedan ett halvkilometer långt skrittest medan tidtagaren åker med. Slutligen följer kördomarna med när lasten lossas och hästen frånspänns.

Dragmomentet i körbarhetstestet utförs så att hästen drar en släpa med ett lass som väger 300 kg. Hästen kan tyglas från släpan eller från marken. En häst vars mankhöjd är högst 148 cm drar en släpa med ett lass som väger 200 kg.

Hästen drar en släpa med lass i ett sandhinder två trappor på 10 meter och mellan trapporna stannas hästen. Hästen ska stå stilla i 30 s. Efter den andra trappan vänds hästen och hästen drar två trappor på 10 meter åt andra hållet, och mellan dem stannas hästen i 30 s. Hästen får stanna upp under trapporna högst tre gånger totalt.

Bedömning

Båda kördomarna ger hästen ett skriftligt uttalande och 0-5 poäng på följande punkter: a) anspänning, frånspänning och annat beteende b) skritt och halt c) slalom och d) ryggning. Delpoängen räknas ihop och av dessa bildas det slutliga poängantalet för körbarhetstestet.

En skrittid per kilometer i bruksprovet som är 8.30 eller bättre ger tio (10) poäng, en skrittid som är högst 9,00 ger åtta (8), högst 9,30 ger sex (6) och högst 10,00 ger fem (5) poäng. För att bli godkänd i skrittestet ska hästen få minst fem (5) poäng.

I poäng för lynne läggs vikt vid bruksprovet.

Poäng för lynne	
Poäng för lynne i bruksprov	4–10 poäng
Poäng för lynne i mätningen	4–10 poäng
Poäng för lynne i veterinärbesiktning (hingstar)	4–10 poäng
Poäng för lynne i exteriörbedömning	4–10 poäng
Totala poäng för lynne	**4–10 poäng**

Poäng i bruksprov	
Poäng för dragprov eller körbarhetstest	0–20 poäng
Dragstil (dragprov)	4–10 poäng
Poäng i skrittest	4–10 poäng
Rörelsepoäng	4–10 poäng

Bruksprov för arbets- och brukskategorin

Ett bruksprov för arbets- och brukskategorin utförs antingen genom att köra eller rida. Båda alternativen för bruksprov inkluderar att utrusta hästen och ett bruksprov som testar funktionalitet och lydnad i de olika gångarterna. Alla moment ska utföras med godkända poäng. Ett bruksprov poängsätts inte. Nämnden bedömer rörelserna verbalt under bruksprovet. Det skriftliga utlåtandet om lynne bildas av en veterinärbesiktning, mätning, exteriörbedömning och ett bruksprov. Hästen poängsätts för sina exteriöregenskaper och hingstar dessutom för benhälsa.

I bruksprovet fästs uppmärksamhet vid medgörlighet, säkerhet och lugn i hästens lynne.
I bruksprovet bedöms hästens samarbetsvilja, funktionalitet, ödmjuka attityd och bruksegenskaper.
Bruksprovet ska utföras i sin helhet inom rimlig tid.

Krav för bruksprov

Ett bruksprov som utförs körande inkluderar körcirklar, ryggning och stillastående med lätta vagnar efter eget val, samt kontrollerade igångsättningar och övergångar mellan gångarterna. Utförandet görs i både skritt och trav. Ett bruksprov kan också utföras ridande och då inkluderar provet cirkelridningar, ryggning och stillastående samt kontrollerade ingångsättningar och övergångar mellan gångarterna. Utförandet görs i skritt, trav och galopp.

Att utföra ett bruksprov

Körprov
Kusken spänner för hästen med den utrustning som behövs. Det är tillåtet att använda en medhjälpare för att lösgöra hästen och att stiga upp i vagnen. Körprovet utförs på ett område som är 20 x 60 m stort och avgränsat med bommar eller koner. Före körprovet ska hingsten värmas upp på den plats som anges av utställningsarrangören. Hingsten får bekanta sig med banan före körprovet.

Efter att hingsten har bekantat sig med banan börjar körprovet med halt framför nämnden. Hästen ska stå lugnt i halten i 5 sekunder. Under halten går en representant för nämnden bredvid ekipaget, hälsar på kusken på båda sidor och går tillbaka till sin plats. Hästen ska stå lugnt. Därefter utförs följande program:

1. skritt i vänster varv i ungefär ett halvt varv
2. övergång till trav
3. tre varv trav, under vilka två stora cirklar görs på ett valfritt ställe
4. övergång till skritt, ett halvt varv skritt och övergång tillbaka till trav, trav ett halvt varv
5. byte av travriktning på diagonal
6. tre varv trav, under vilka två stora cirklar görs på ett valfritt ställe
7. övergång till skritt, ett halvt varv skritt och övergång tillbaka till trav, trav ett halvt varv
8. övergång till skritt, halt, några stegs ryggning och övergång till skritt
9. halt framför nämnden i 5 sekunder

Vid behov kan nämnden begära att vissa moment av körprovet görs om.

När ett körprov utförs måste hästen ha en egen vagn, från vilken hästens rörelser kan ses. Körvagn är tillåten, i det fallet är det obligatoriskt att använda en medhjälpare i vagnen.

Ridprov

Ryttaren sadlar hästen med den utrustning som behövs. Under den tid ryttaren stiger upp i sadeln är det inte tillåtet att ha en medhjälpare för att hålla i hästen. Ryttaren stiger upp i sadeln från stigbygeln, det är tillåtet att använda en pall. Ridprovet utförs på ett område som är 20 x 60 m stort och avgränsat med bommar eller koner. Före ridprovet ska hingsten värmas upp på den plats som anges av utställningsarrangören. Hingsten får bekanta sig med banan före ridprovet.

Efter att hästen har bekantat sig med banan börjar ridprovet med halt framför nämnden. Hästen ska stå lugnt i halt i 5 sekunder. Under halten går en representant för nämnden bredvid hästen och ryttaren, hälsar på ryttaren på båda sidor om hästen och går tillbaka till sin plats. Hästen ska stå lugnt. Därefter utförs följande program:

1. skritt i vänster varv i ungefär ett halvt varv
2. övergång till trav
3. två varv trav, under vilka en tempoökning görs på långsidan och en cirkel vid ett valfritt ställe
4. ändring av travriktning på diagonal
5. två varv trav, under vilka en tempoökning görs på långsidan och en cirkel vid ett valfritt ställe
6. fatta höger galopp
7. galopp ett varv, under vilket visas en cirkel på kortsidan
8. på diagonal övergång till trav och byte av riktning i trav
9. fatta vänster galopp
10. galopp ett varv, under vilket visas en cirkel på kortsidan
11. övergång till skritt ett halvt varv, halt, några stegs ryggning och övergång till skritt
12. halt framför nämnden i 5 sekunder

Vid behov kan nämnden begära att vissa moment av ridprovet görs om. I ridprovet behöver hästen inte röra sig i eftergift.

Hästar som klarat bruksprovet kan inte premieras på grundval av tävlingsresultat. Individer som har klarat bruksprovet är senare berättigade till avkommeprövning.

8.6 Avkommeprövning

Tävlings- och avelsvärderingsresultaten för hingstar och ston som är införda i riksstamboken och avkommor till exteriörbedömda ston, granskas årligen för avkommeprövningens del. I avkommeprövningen för travarkategorin utnyttjas också avelsindex (avsnitt 7).

En avkommeprövad hingst ska vara införd i riksstamboken på grundval av individprövning. Ett sto kan föras in i en avelskategori direkt på grundval av resultaten från dess avkomma, och då ska stoet uppfylla minimikraven för avkommans premieringar som definieras enligt avelsriktningen. I det här fallet, vid avelsvärderingstillfället, genomgår stoet en mätning, exteriörbedömning och en hälsobesiktning. Körbarhets- eller ridbarhetsprovet är frivilligt. Baserat på resultaten av avkommor kan det exteriörbedömda stoet överföras till riksstamboken. Ett sto om införts i riksstamboken på grundval av en individprövning kan senare överföras till riksstambokens avelskategori på grundval av sina avkommors tävlingsresultat och/eller resultat av avelsvärderingen.

Hingsten eller stoet behöver inte själv vara godkänt i avelsvärderingen för samma riktning som avkommeprövningen görs för. Ur hästens avelsvärderingsrapport framgår för vilken kategoris avkommor hästen premieras. För avkommor av individer i ridhäst-, småhäst- och arbets- och brukshästkategorierna kan samma individs resultat för både avelsvärdering och tävlingsresultat godkännas, när avkommornas resultat och prestationer beräknas. Hästar som har klarat bruksprovet belönas inte i en individprövning, men de kan belönas senare i en avkommeprövning.

På grundval av en avkommeprövning kan en hingst belönas med Elitpremie eller L3 I premie och ett sto med Elitpremie, L3 I eller L3 II premie. Kraven för avkommepremieringar enligt avelsriktning beskrivs nedan.

Om en hingst eller ett sto som är godkänt i avelsvärderingen har konstaterat ha en allvarlig ärftlig hälsorisk kommer hingsten eller stoet inte att delta i avkommeprövning.

8.6.1 Travarkategorin – premiering på grundval av avkomma

8.6.1.1 Hingstar

En hingst som godkänns i en avelsvärdering kan tilldelas *Elitpremie eller L3 II premie* baserat på resultaten för hingstens avkommor som deltagit i travtävlingar.

Vid beräkningen av avelsindex som används vid avkommeprövning måste hingsten ha för att bli premierad minst ett tillräckligt antal avkommor och ett index på minst 0,9. Indexkriterierna beskrivs närmare i avsnitt 7.

8.6.1.2 Ston

Ett sto som godkänts i en avelsvärdering eller ett sto som har deltagit i en exteriörbesiktning (punkt 8.7) kan tilldelas på grundval av resultaten från avkommors travlopp enligt följande:

Elitpremie	minst 4 avkommor vars rekord har varit minst 1,31 vid 4 års ålder, eller minst 1,29 vid 5 års ålder, eller vid 6 års ålder och äldre minst 1,27,0. Rekordet för en avkomma ska vara under 1,25.
L3 I premie	minst 3 avkommor med ett rekord på minst 1,34 vid 4 års ålder, eller minst 1,32 vid 5 års ålder, eller vid 6 års ålder och äldre minst 1,30,0
L3 II premie	minst 3 avkommor vars rekord har varit minst 1,37 vid 4 års ålder, eller minst 1,36 vid 5 års ålder, eller minst 1,33,0 vid 6 års ålder och äldre

8.6.2 Ridhästkategorin – premiering på grundval av avkomma

8.6.2.1 Hingstar

Hingstarna har avkommor som är godkända i avelsvärderingen i kategorin R eller har avkommor som har uppnått de tävlingsresultat som krävs:

Elitpremie	Minst 15 som är belönade i avelsvärderingen i R-kategorin. Eller alternativt minst 10 som är belönade i avelsvärderingen i R-kategorin och ytterligare 5 som är belönade i avelsvärderingen i R-kategorin eller har de tävlingsresultat som krävs.
L3 I premie	Minst 10 som är belönade i avelsvärderingen i R-kategorin. Eller alternativt minst 7 som är belönade i avelsvärderingen i R-kategorin och ytterligare 3 som är belönade i avelsvärderingen i R-kategorin eller har de tävlingsresultat som krävs.

Samma avkomma kan uppfylla kraven för både avelsvärdering och tävlingar.

8.6.2.2 Ston

Stoet har avkommor som är godkända i avelsvärderingen i R-kategorin eller har avkommor som har uppnått de tävlingsresultat som krävs:

Elitpremie	Minst 5 avkommor, varav fyra godkända i avelsvärderingen i R-kategorin, varav minst 2 premierade eller två belönade i avelsvärderingen i R-kategorin och tre som har de tävlingsresultat som krävs.
L3 I premie	Minst 4 avkommor, varav tre godkända i avelsvärderingen i R-kategorin, varav minst 1 är premierad eller

	en som är premierad i avelsvärderingen i R-kategorin och tre som har de tävlingsresultat som krävs.
L3 II premie	Minst 3 avkommor, varav två godkända i avelsvärderingen i R-kategorin, varav minst 1 är premierad eller en som är premierad i avelsvärderingen i R-kategorin och två som har de tävlingsresultat som krävs.

Samma avkomma kan uppfylla kraven för både avelsvärdering och tävlingar.

Tävlingsresultat som krävs av avkommor:

En 4–5 år gammal avkomma ska ha uppnått minst ett av följande tävlingsresultat i tävlingar på minst regional nivå:

Banhoppning:	90 cm högst 4 felpoäng på grundbanan
Dressyr:	lätt B resultat 60%
Fälttävlan:	ett godkänt helhetsresultat i 80 cm klassen, dessutom högst 8 felpoäng i banhoppningen och inga felpoäng i terränghoppningen
Körsport:	ett godkänt helhetsresultat i körsportens lätta klass och resultatet i dressyrprovet minst 60 %

En placering i kvalitetsbedömningsfinalen vid 5 års ålder

En 6 år gammal eller äldre avkomma måste ha uppnått minst ett av följande resultat i tävlingar på minst nationell nivå:

Banhoppning:	100 cm högst 4 felpoäng från basbanan eller placering i en uppfödartävling
Dressyr:	Resultat 60 % i Lätt A eller placering i en uppfödartävling
Fälttävlan:	ett godkänt helhetsresultat i 90 cm klassen, dessutom högst 8 felpoäng i banhoppningen och inga felpoäng i terränghoppningen
Körsport:	ett godkänt helhetsresultat i medelsvår klass i körsport och minst 62 % i dressyrprovet

Resultaten för ett sto som varit under 7 år när det fölat kan godkännas enligt kriterierna för föregående åldersgrupp.

8.6.3 Småhästkategorin – premiering på grundval av avkomma

8.6.3.1 Hingstar

Elit	minst 10 premierade avkommor i en avelsvärdering
L3 I premie	minst 6 avkommor godkända i en avelsvärdering

Minst hälften av avkomman måste vara avelsvärderade i P-kategorin, dessutom kan hälften av avkomman ha godkänts eller premierats (Elitpremie) i avelsvärdering för en annan avelsriktning eller uppnått ett godkänt resultat i rid- eller kör tävlingar på minst regional nivå. Samma avkomma kan uppfylla kraven för både avelsvärdering och tävlingar.

8.6.3.2 Ston

I P-kategorin har stoet

Elitpremie	minst 5 avkommor, varav minst två avelsvärderats och minst två belönats för avelsvärderingens P-kategori och två har godkända resultat i ridtävlingar eller körsport på minst regional nivå
L3 I premie	minst 4 avkommor, varav minst en avelsvärderats och minst en belönats för avelsvärderingens P-kategori och två har godkända resultat i rid- eller körtävlingar på minst regional nivå
L3 II premie	minst 3 avkommor, varav minst en avelsvärderats och minst en belönats för avelsvärderingens P-kategori och en har godkända resultat i rid- eller tävlingar på minst regional nivå

Samma avkomma kan uppfylla kraven för både avelsvärdering och tävlingar.

Tävlingsresultat som krävs av avkommor:

En avkomma måste ha uppnått minst ett av följande tävlingsresultat i tävlingar på minst regional nivå:

Banhoppning: 80 cm högst 4 felpoäng på grundbanan	
Dressyr:	lätt B resultat 62 %
Fälttävlan:	ett godkänt helhetsresultat i 80 cm klassen, dessutom högst 8 felpoäng i banhoppningen och inga felpoäng i terränghoppningen
Körsport:	ett godkänt helhetsresultat i lätt klass i körning och minst 60 % i dressyrprovet

Placering i en kvalitetsbedömningsfinal eller uppfödartävling.

8.6.4 Arbets- och brukshästkategorin – premiering på grundval av avkomma

8.6.4.1 Hingstar

Elitpremie	minst 6 avkommor, varav minst 3 är belönade i avelsvärderingen och en av dem i T-kategorin
L3 I premie	minst 4 avkommor är godkända i avelsvärderingen och en av dessa i T-kategorin

En avkomma som belönats i en avkommeprövning kan ersättas av en avkomma som placerat sig på 1–3 plats i tävlingen Valtakunnallinen työmestaruuskilpailu (nationellt mästerskap för arbetshästar).

8.6.4.2 Ston

Elitpremie	minst 4 avkommor, varav minst två är belönade i avelsvärderingen i T-kategorin
L3 I premie	minst 3 avkommor, varav minst en är belönad i avelsvärderingen i T-kategorin
L3 II premie	minst 2 avkommor, varav minst en är godkänd i avelsvärderingen i T-kategorin.

En avkomma som belönats i en avkommeprövning kan ersättas av en avkomma som placerat sig på 1–3 plats i tävlingen Valtakunnallinen työmestaruuskilpailu (nationellt mästerskap för arbetshästar).

8.7 Exteriörbesiktning av stoet

För ett sto som är minst 3 år gammalt kan man göra en exteriörbesiktning i samband med ett avelsvärderingstillfälle. Enbart en exteriörbesiktning berättigar inte till att ett sto förs in i stambokens avelskategori. Ett sto som har deltagit i en exteriörbesiktning kan premieras på grundval av resultaten från avkommors travlopp enligt följande:

vid en exteriörbesiktning mäts stoet, dess bett, hovbrosk och fothälsa kontrolleras, hovarna utvärderas och en exteriör- och rörelsebedömning görs. Hästen poängsätts för typ, bål, benställning och regelbundenhet i rörelserna samt hovarna. Ston med defekter som allvarligt kan äventyra deras hälsa och välmående exteriörbesiktningen kan inte godkännas vid en exteriörbesiktning (punkt 8.8).

Exteriörgranskade ston kan senare föras in i avelskategorin med en avkommeprövning, förutsatt att stoets avkommor uppfyller kraven för avkommepremiering.

8.8 Exteriör- och hälsokrav i samband med avelsvärdering

En häst med en konstaterad smittsam sjukdom eller symtom som tyder på en smittsam sjukdom får inte föras till utställningsplatsen. En häst som är sjuk, ovårdad eller i dåligt skick visas inte heller på en utställning. I sådana fall kan hästen, efter nämndens gottfinnande, lämnas obedömd av djurskyddsskäl.

Vid hingstvisningar närvarar alltid en veterinär utsedd av Finlands Hippos rf som kontrollerar hingstarna på utställningsplatsen. Vid sto- och fölutställningar ingår normalt inte någon veterinär i utställningsnämnden. Vid behov kan en veterinär bistå nämnden.

Hälso- och djurskyddshänsyn samt ärftliga defekter och sjukdomar kan leda till att hästen underkänns.

8.8.1 Drogtester

Vid hingst- och stoutställningar följs Finlands Hippos rf:s travtävlingsregler när det gäller läkemedelsrester. Övervakningen sker genom stickprov på utställningsplatserna.

Om hästen under utställningen är medicinerad enligt en veterinärs ordination måste utställningens veterinär eller nämndens ordförande informeras senast dagen före utställningen om detta och ansökas om tillstånd att få delta i utställningen. På grundval av bedömning från fall till fall och veterinärintyg kan hästen beviljas tillstånd att delta i utställningen även om den är medicinerad. Om läkemedlet kan påverka hästens prestationsförmåga eller beteende beviljas inget tillstånd.

8.8.2 Testiklar

Om en hingst på utställningen diagnostiseras med en testikeldefekt som misstänks påverka fertiliteten, kan hingsten ordineras en fertilitetsundersökning. Olika testikeldefekter inkluderar till exempel ljumskbråck, dold testikel, testikelvridning, onormal storlek eller struktur på testiklarna samt testikelinflammation. En fertilitetsundersökning krävs alltid om en hingst diagnostiseras med en dold testikel eller om en testikel saknas. Om en testikel har opererats bort av en hingst måste ett veterinärintyg uppvisas och hingsten måste genomgå ett fertilitetsundersökning.

En finnhästhingst som har eller har haft en dold testikel kan bli avelsvärderad endast om hingstens tävlingsresultat uppfyller åtminstone kraven för I:a pris enligt de förutsättningar som beskrivs i slutet av detta avsnitt* och hingsten har genomgått en fertilitetsundersökning.

En finnhästhingst som har fått sin testikel borttagen på grund av ljumskbråck kan endast godkännas i avelsvärderingen om tävlingsprestationen uppfyller åtminstone kraven för I:a pris enligt de förutsättningar som beskrivs i slutet av detta avsnitt* och hingstens ljumsköppningar är normala enligt en rektalundersökning som en veterinär utfört. Hingsten måste genomgå en fertilitetsundersökning.

Ägare till hingstar som godkänts för avel måste meddela Finlands Hippos om hingsten senare opereras för ljumskbråck. I detta fall måste hingsten genomgå en fertilitetsundersökning.

Hingstarnas fölningsprocenter följs upp årligen. En hingst kan åläggas fertilitetsundersökning om det uppstår en orsak till detta. Resultaten av fertilitetsundersökningarna är offentliga.

8.8.3 Tandfel

Finnhästhingstarnas tänder och bett kontrolleras i samband med röntgenundersökning innan avelsvärderingen. Onormala fynd registreras i utlåtandet. En hingst vars tuggytor på de övre och nedre framtänderna inte alls träffar varandra, godkänns inte i avelsvärderingen.

Bettet hos ston som avelsvärderas kontrolleras vid avelsvärderingen. Ett sto vars övre och nedre framtänder inte alls träffar varandra, kan godkännas i avelsvärderingen utan premie i det fall att stoets prestationer uppfyller kraven för I:a pris enligt de villkor som beskrivs i slutet av detta avsnitt*.

Om hästen saknar tänder kan det krävas ett veterinärintyg på orsaken till tandbristen. Ett allvarligt bett- eller tandfel kan leda till att hästen underkänns.

8.8.4 Hudsymtom

Finnhästar som avelsvärderas inspekteras för symtom som tyder på sommareksem. Fynden registreras i avelsvärderingsrapporten.

Finnhästhingstar som avelsvärderas inspekteras på nytt för symtom som tyder på sommareksem under juli–september sommaren efter avelsvärderingen. Det är också möjligt att göra undersökningen redan innan avelsvärderingen sommaren före utställningen, under juli–september, och skicka in blanketten till värderingstillfället. Hingstar som avelsvärderats under juli–september kan undersökas i samband med en veterinärbesiktning vid avelsvärderingen.

Om en besiktning av sommareksem inte utförs vid den angivna tiden beviljas hingsten inte en årlig hingstlicens som tillåter avelsbruk. Besiktningen utförs av en veterinär som valts ut av hingstägaren eller -innehavaren. Hingstägaren eller -innehavaren svarar för besiktningens kostnader.

Även för hingstar som tidigare godkänts för avel kan det krävas en veterinärbesiktning för sommareksem. Symtom på sommareksem påverkar inte hästens premiering.

8.8.5 Beteendestörningar

Vid anmälan till hingstvisningen ska ägaren eller innehavaren till hästen meddela hingstens beteendestörningar. Allvarliga beteendestörningar (t.ex. krubbitning, luftsnappning, vävning, argsinthet) antecknas i utlåtandet. Allvarliga beteendestörningar kan sänka premieklassen eller orsaka att hingsten underkänns. Om en hingst eller ett sto inte kan bedömas på grundval av dess lynne, underkänns den.

8.8.6 Tillväxtstörningar i benstommen

En finnhästhingst som har konstaterats osteochondrosförändringar eller andra tillväxtstörningar i lederna

kan avelsvärderas endast om hingstens tävlingsresultat uppfyller åtminstone kraven för I:a pris enligt de förutsättningar som beskrivs i slutet av detta avsnitt*. Förändringarna anges tydligt i avelsvärderingsrapporten och de sänker poängsättningen av benhälsan. Hingsten premieras inte.

8.8.7 Hovbroskförbening

Hos finnhästhingstar graderas hovbroskförbening på grundval av röntgenbilder på en skala från 0–5. En hovbroskförbening minskar alltid hovpoängen. Mild hovbroskförbening (3) minskar hovpoängen med 1 poäng. Om en hingsts hovbrosk har en 4–5 graders förbening kan den avelsvärderas endast om den uppfyller åtminstone kraven för I:a pris enligt de förutsättningar som beskrivs i slutet av detta avsnitt*. Hingsten premieras inte.

Hos finnhästston undersöks hovbrosket genom palpation och förbeningarna registreras i utlåtandet. Om det med en palpation upptäcks hovbrosksförbening kan stoet beordras att röntgas för hovbrosk i det fall att dess exteriör och resultat representerar I:a pris. Hos ston sänker en kraftig förbening av hovbrosket som konstateras på röntgenbilder hovpoängen med en poäng. För ett sto är förutsättningen för I:a pris att det inte med röntgen har konstaterats kraftig förbening (grad 4–5).

8.8.8 Genetisk testning

En finnhäst kan undersökas eller åläggas att undersökas med ett genetiskt test. Resultaten av undersökningen är offentliga.

**** Villkor enligt avelskategori:***

J-kategori
I J-kategorin måste hingsten uppfylla vinstbeloppskraven för I:a pris. En hingst som är 6 år och äldre måste uppfylla både rekord- och vinstbeloppskrav.

R-kategori
I R-kategorin måste hingsten uppfylla kraven på prestationer, exteriör och tävlingsresultat för I:a pris.

P-kategori
I P-kategorin måste hingsten uppfylla kraven på prestationer, exteriör och tävlingsresultat för I:a pris

T-kategori
I T-kategorin måste hingsten prestera enligt kraven för I:a pris, samt utföra ett dragprov och få de exteriörpoäng som berättigar till I:a pris.

Ett bruksprov berättigar inte till ett godkännande med undantagskrav för ärftliga sjukdomar.

9 Avelsbruk av hingst och sto

En årlig betäckningslicens ska aktiveras för varje hingst i avelsbruk. Aktivering av betäckningslicensen krävs även för icke-avelsvärderade hingstar i avelsbruk. För icke-avelsvärderade hingstar i avelsbruk rekommenderas även en kontroll av hälsoegenskaper för ärftliga sjukdomar. Avelsvärdering av ston är inte obligatorisk men en kontroll av stoets hälsoegenskaper rekommenderas också innan beslut fattas om betäckning (punkt 8.8).

9.1 Betäckningslicens

En årlig betäckningslicens måste aktiveras för varje finnhästhingst som används för avel. Ansökan sker i Hippos Heppa-system. Betäckningslicensavgiften enligt en separat prislista bestäms av om hingsten är avelsvärderad och när ansökan kan godkännas i Hippos, dvs. när alla eventuella nödvändiga bilagor till ansökan har lämnats in. Om licensen inte betalas innan förfallodagen höjs priset enligt separat angivna prisintervall.

För att aktivera en hingstlicens förutsätts att en blankett för inspektion av sommareksem lämnas in för en finnhästhingst som är införd i en avelskategori. Den elektroniska betäckningsredovisningen öppnas när betäckningslicensen aktiverats. Hingstens avkommor kan inte stambokföras, om betäckningslicensen inte har aktiverats. En ettårig finnhästhingst beviljas inte betäckningslicens. En senare avelsvärdering av hingsten påverkar inte de redan födda avkommorna.

9.2 Användning av döda eller kastrerade hingstars sperma

Användning av sperma från döda eller kastrerade hingstar som godkänts i en avelsvärdering kan godkännas från fall till fall.

9.3 Spermasamlingsstationer och spermalager

Tillstånd för spermainsamlingsstationer och spermalager för hästar söks från Regionförvaltningsverket. Livsmedelsverket bekräftar tillståndet genom att utfärda ett godkännandenummer. Tillståndet förutsätter lämpliga utrymmen för insamling och behandling av sperman, utrymmen för insemination samt tillräckliga stallutrymmen och hagar. För ansökan om godkännande ska utses en veterinär som ansvarar för att säkerställa att stationen uppfyller de fastställda kraven. Tillståndskraven fastställs i lagen om djursjukdomar.

9.4 Smittsamma sjukdomar

I enlighet med lagstiftningen om artificiell insemination måste alla hingstar som används för avel genom artificiell insemination testas årligen för bakterien Taylorella equigenitalis (CEM) och ekvin virusarterit (EVA). Ett negativt CEM-prov ska tas från hingsten före den första inseminationen under följande betäckningssäsong. Om hingsten inte har använts för avel alls sedan det tidigare CEM-provet behöver testet inte upprepas. Om en hingst som införts i riksstamboken endast används för naturlig betäckning

måste ett CEM-test utföras minst vart femte år. CEM-testkravet gäller inte hingstar som hör till grundkategorin och som endast används för avel genom naturliga metoder.

Veterinären som övervakar spermainsamlingen måste kontrollera att det före spermainsamlingen inte finns några tecken på smittsam sjukdom hos hingsten. Vid frysning av sperma bör hingsten också undersökas för smittsamma sjukdomar (CEM, EVA) och ge negativa resultat. Jord- och skogsbruksministeriet har utfärdat separata förordningar och anvisningar för hantering av, kvalitetsstandarder för och export av hästars könsceller och embryon till en annan EU-medlemsstat (www.mmm.fi)

Lagstiftning om djursjukdomar och ändringar av denna beaktas i dessa anvisningar. Anvisningar eller föreskrifter kan vid behov också utfärdas för andra sjukdomar som överförs genom betäckning eller artificiell insemination. Godkänd användning av finnhästen i avel förutsätter att gällande lagstiftning följs.

Om det finns rimliga skäl att misstänka att en hingst sprider en smittsam sjukdom i samband med betäckningar kan den vid behov åläggas ytterligare undersökningar samt ett tillfälligt avelsförbud.

10 Embryoöverföring

Vid embryoöverföring iakttas de krav som fastställts av EU och jord- och skogsbruksministeriet. Tillståndshavarna måste årligen anmäla givarstona till Finlands Hippos rf före den första embryoinsamlingen.

Uppfödare till ett föl som fötts genom embryotransfer är donatorstoets ägare vid tidpunkten för fölets födelse, om inte donatorstoets innehavare har anmälts som uppfödare i Finlands Hippos uppfödarregister.

Varje mottagarsto antecknas som betäckt sto i hingstens betäckningsförteckning.

Finnhästföl som fötts genom embryoöverföring förs in i stamboken och registreras med travtävlingsrätt om de uppfyller kraven för att bli inskrivna i stamboken och att delta i travtävlingar. Vid tillämpningen av tidsfristerna för tävlingsrätten jämställs donatorstoet med mottagarstoet både vad gäller dräktighet och fölning (Travtävlingsreglerna § 19).

11 Avelsnämnden och bedömningsnämnd på utställning

I den avelsnämnd som utsetts av Finlands Hippos ingår minst tre uppfödarrepresentanter, varav en har valts till ordförande. Dessutom ingår i nämnden en expert på avel av husdjur, en expert på veterinärmedicin, en tjänsteman som företräder hästavelsförbunden och en anställd vid Finlands Hippos.

Hippos Finlands styrelse bekräftar hingstnämndens sammansättning och utser en ordförande. Nämnden kan biträdas av personer utsedda av Finlands Hippos och det berörda hästavelsförbundet. Om någon av

ledamöterna i hingstkåringsnämnden har förhinder eller är jävig utser Finlands Hippos en ersättare som för denne.

Ordföranden i bedömningsnämnden för ston är den ordförandedomare som utsetts av Finlands Hippos, samt som medlemmar två behöriga och oförhindrade personer som valts ut av det lokala hästavelsförbundet. Nämnden kan biträdas av personer utsedda av hästavelsförbundet.

En medlem av bedömningsnämnden är jävig om

- medlemmen eller dennes nära släkting är uppfödare av eller ägare till, delägare, tränare, kusk eller ryttare för den häst som ska bedömas,
- medlemmen eller dennes nära släkting har varit ägare eller delägare till den häst som ska bedömas,
- medlemmen eller dennes nära släkting är uppfödare av, ägare till, delägare, arrendator eller hingsthållare för ifrågavarande hästs far eller mor

- eller om ett annat motsvarande diskvalificeringskriterium uppstår som äventyrar förtroendet för en medlems opartiskhet av något annat skäl.

Ledamoten i bedömningsnämnden ansvarar själv för att anmäla jävighet. Föräldrar, makar och sambon, barn och syskon betraktas som nära släktingar.

Om bedömningsnämndens röster fördelas jämnt ska ordförandens röst avgöra omröstningen.

12 Uppförandekod

Alla uppfödare och ägare har samma rätt att anmäla en av sina hästar som uppfyller stambokskraven att delta i avelsprogrammet. Uppfödarna och ägarna till hästar som deltar i avelsprogrammet förbinder sig att följa avelsprogrammets regler för både identifierings-, registrerings- och avelsverksamhet.

Resultaten av avelsvärderingen är offentliga. Resultat av avelsvärderingen kan överklagas om man vid avelsvärderingstillfället inte har tillämpat de avelsregler som gäller för rasen och andra relevanta anvisningar. Överklagan kan lämnas in av den person som äger eller innehar den individ som klagomålet i fråga berör. Överklagan ska lämnas in skriftligen. Överklaganden behandlas av Finlands Hippos rf:s avelsnämnd. Överklaganden som gäller bedömningsplatsen och tillfället ska lämnas in vid bedömningstillfället, senast en halvtimme efter att tillfället avslutats, till utställningskansliet. Andra överklaganden som rör värderingstillfället ska lämnas in inom två veckor efter bedömningstillfället till Finlands Hippos.

Avelsnämndens beslut kan överklagas till Finlands Hippos styrelse. Böter på minst 1000 € utfärdade av Finlands Hippos styrelse och kopplade till avelsverksamhet kan överklagas till travdomstolen inom fjorton (14) dygn från det att vederbörande fått besked om styrelsen beslut.